ANUL XXII
1
(871)
Simbătă
6 ianuarie
1979
8 pagini
1 leu

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Luceafărul

Săptămînal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Prezentul faptei

Un nou an și-a deschis aripile către zborul zilelor și al clipelor întîmpinat ca un an de și mai rodnice împliniri, ca un an înlăuntrul căruia avem de [illegible] fapte noi cititorii, cu mult mai frumoase și [illegible] arătoase, potrivit unei dialectici a progresului, [illegible] de mult imaginată, visată, apoi verificată [illegible] faptă brațelor și a minților țării.

În dimineața noului an, străzile au fost adesea animate de prezența copiilor, frumos îmbrăcați, strînși cîrcîmbine în jurul sorcovelor împodobite cu hîrtii inflorite. Se apreciau din loc în loc [illegible] urările oamenii cu cuvintele unei urări aduse din adîncurile vremii și din adîncurile sufletului românesc: **„Să trăiți, să înfloriți ! Ca merii, ca perii / În mijlocul verii... / Fii tare ca piatra ! Iute ca săgeata... / Fii tare ca fierul / Iute ca oțelul..."**

Simplă și luminoasă urare ! Înăuntrul acestor cuvinte se deslușesc distinct sentimentele de solidaritate și voință de a trăi cu tărie și tenacitate și rodnicie. Dar și de a învinge orice dificultăți. A fi tare ca piatra, ca fierul însemnînd a nu putea fi cu ușurință întors dinspre destinul visat de eventuale încercări ale vremurilor. Și la cîte a fost supus, prin timp, poporul nostru.

A fi iute ca săgeata, ca oțelul însemnînd a avea temeritatea de a te angaja în întrecere cu timpul, a-l domina prin faptele, gîndite drept dar către țară, prin care aceasta să se înnobileze și să se continue în demnitate strălucitoare iar cu împlinirile colective să se adune în cununa țării, fiecăruia dintre fiii ei i se cuvine urareo.

Cîndva, în urmă, urarea era ca o rază de lumină adusă spre tufărișul încîlcit de neval ale strămoșilor noștri, adăugindu-se, ritualic, acelaș acte ale spiritului prin care se întărea credința că spre un mîine al drepturilor celor mulți nu se poate pătrunde decît cu iuțeala săgeții și tăria pietrei.

Acel mîine, imaginat atît de viu în poeziile populare, iată, țara îl trăiește într-un prezent al faptei de cîteva decenii bune, adăugîndu-și cu fiecare an ce trece, printr-un nobil efort colectiv conștient, însemne noi de putere creatoare și statornică demnitate. Din acest prezent, dedicat lucid și ireversibil zilei de mîine, cu mult mai frumoase și mai arătoase, se înalță viguroase izbînzile oamenilor constructori, ale oamenilor ce nu-și drămuiesc eforturile, ce-și scriu numele cu simplitate (fără orgolii mărunte, izvorîte dintr-o tristă și egoistă supralicitare a sinelui) în coloanele noilor etape ale țării.

Ale țării care a pășit, cu fruntea sus, într-un an nou.

Ale țării ai cărei fii, trăitori sub poale de munte sau în nesfîrșitea cîmpiilor, dau contur durabil unor proiecte de cutezătoare deveniri, măiestrul și realist elaborate de arhitect ai prezentului nostru socialist, partidul comunist.

Ale țării care a întîmpinat cu demnă bucurie Mesajul de an nou adresat de președintele Nicolae Ceaușescu, de marele nostru om politic și luminatul patriot revoluționar al epocii socialiste, ale țării care s-a descoperit în realitățile și ideile acestui mesaj în întreaga sa lumină, ca o matcă a construcției, a efortului creator și încrederii în ziua viitoare a omenirii, pentru care idealurile păcii și colaborării, ale înțelegerii de pe fața planetei, de atîtea ori îndoliate, o cer ca cea mai scumpă a războiului sînt idealuri esențiale.

„Avem toate temeiurile — afirma președintele României în Mesajul de Anul nou adresat întregului nostru popor — să privim cu optimism, convinși că popoarele, forțele înaintate pot asigura instaurarea în lume a politicii noi, de egalitate și respect între națiuni, de dezvoltare liberă și independentă a fiecărui stat, de colaborare și pace mondială. România este ferm hotărîtă să acționeze intens, și în anul ce vine, în strînsă [illegible] cu toate forțele antiimperialiste, cu toate popoarele, pentru triumful aspirațiilor supreme de progres și pace ale întregii omeniri."

Un an nou și-a deschis aripile către zborul [illegible] și al clipelor.

[illegible] un an de noi împliniri, acest al patrulea an al cincinalului revoluției tehnico-științifice, al [illegible] calității drept imperativ definitoriu al efortului de muncă și creație ; acest [illegible] va avea loc un mare eveniment în [illegible] și a poporului, cel de-al XII-lea [illegible] P.C.R. 1979 va fi, cu certitudine, un [illegible]. Multe colective de muncă au [illegible] prin fapte de rodnică [illegible] ca o trecut, într-o nobilă întrecere [illegible], așa cum tradiționala urare a [illegible] ca oțelul.

[illegible] 1979 bate, ritmic peste cerul nostru [illegible] din primele ore ale zilelor [illegible] ale zilelor eterne, pe [illegible] cuvîntul și care ne răs[illegible] ecou a cărui solidaritate [illegible] se îndreaptă către departe :

Luceafărul

OMAGIU UNEI VIEȚI DEMNE, LUMINATĂ DE IDEALUL COMUNIST

Mulți ani de împliniri și fericire, stimatei tovarășe Elena Ceaușescu

Cu iubire profundă

Greu înfrățit de ianuarie, scrie pe fața pămîntului, cîntă în brazda pămîntului,
Mulți ani de înflorire, viață luminînd primei femei a țării, Elena Ceaușescu.
Viață fericită, lungă, urăm frumuseții destinului ei, deosebitei ființi politice, omului slujitor al științei,
Cu mîndrie și dragoste de patrie prețuit,
Cu deosebit respect de întreaga lume recunoscut.

Cîmpia română a născut înalta femeie, urzindu-i la hîrsovile timpului, să-i fie gîndul pricospăt ca firul izvoarelor, tăria rădăcinilor și a oțelului să aibă, să-i crească lumina floricică întîlnind razele soarelui, ca strălucirea pietrei prețioase din minereu.

Sublimei cauze a omului liber și demn și-a dedicat adolescența.
În lumina ochilor i se dezvăluia din somn zarea de înflorire a României, cînd tînăra femeie cunoștea prețul dus al tăcerii, drumul aspru al luptei și fulgerările stelare ale setei de știință.

Prezentă întotdeauna în ceasurile grave ale țării.
Prezentă la clipa surîsului, la deschiderea-floare a vieții.
Prezentă în frumusețea copiilor ei luminoși.
Cu iubire profundă față de casă, de om, de victorie a păcii, a socialismului și comunismului,

Tovarășa Elena Ceaușescu exprimă marele destin al femeii.
Este o mîndrie a patriei,
Ani glorioși să ne trăiască, luminoasa frunte a femeilor din România, tovarășa Elena Ceaușescu,
care și aniversează, acum, vîrsta matură a triumfului personalității, a puterii de muncă sigură de fructele ei, a marilor înțelegeri umane.

Violeta Zamfirescu

Din inima poporului

Sunteți la anii care luminează,
Asemeni razelor de soare,
Ce încălzesc ca aurul luminii
Iubirea Țării binefăcătoare.

Mulți ani de bucurii și fericire,
Vi-i dreptul sfînt prin lupte cîștigat,
Pentru a noastră dragoste de Țară
Și de Acel, de lume, lăudat.

Veniți la Astăzi din pămîntul nostru,
Din inima poporului ne-nvins,
Din focul sacru-al neamului acesta
Ce totdeauna a rămas nestins.

Mărire vouă c-ați avut curajul
Să înfruntați și viscol și furtuni,
Alături de bărbatul drept al Țării,
Aceeași viță tare de străbuni.

Vă fie drumul plin de împlinire,
De toate cîte-n lume strălucesc,
De tot ce e, a fost și-o să mai fie
Întotdeauna drept și românesc!

Virgil Carianopol

Meritatul prestigiu

Cu ocazia aniversării zilei de naștere a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, cercetătorii științifici, alături de întregul popor, îi adresează un cald omagiu și urări de rodnică și îndelungată activitate creatoare.

Personalitate remarcabilă, ca om politic și om de știință, tovarășa Elena Ceaușescu este militantă a Partidului Comunist Român din perioada ilegalității și membră a P.C.R. din 1937. Ea a îndeplinit sarcini de răspundere în cadrul Partidului Comunist Român, Uniunii Tineretului Comunist și sindicatelor, luptînd pentru țelurile înalte ale partidului. Alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele Republicii Socialiste România, tovarășa Elena Ceaușescu a reprezentat țara noastră în repetate rînduri peste hotare, ducînd mesajele umaniste de pace și înțelegere internațională, pe baza principiilor promovate de P.C.R. Ea îmbină armonios activitatea științifică cu cea politică, de partid și stat.

Ca director general al Institutului Central de Chimie, acad. dr. ing. Elena Ceaușescu desfășoară cercetări științifice ce i-au adus recunoașteri multiple în țară și peste hotare. Industria chimică, una din cele mai dinamice ramuri ale economiei naționale a României, este direct beneficiară a cercetărilor efectuate de Institutul de Cercetări Chimice. Rezultate deosebite au fost înregistrate de cercetările privind obținerea și analiza elastomerilor și compușilor macromoleculari, precum și a cineticii polimerizării. Studiile sale, larg aplicate în industria chimică românească, privind polimerizarea izoprenului, purificarea monomerilor și solvenților utilizați în industria maselor plastice de polimerizare și policondensare, elaborarea unor metode de analiză, sinteza unor plastifianți etc., au fost publicate și reunite în două volume, apărute în mai multe limbi.

În calitate de membră a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Biroului Executiv al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, tovarășa Elena Ceaușescu conduce și coordonează întreaga cercetare științifică din România și aduce un substanțial aport la organizarea învățămîntului de toate gradele. Pentru meritele sale de cercetător și coordonator al cercetării științifice, tovarășa Elena Ceaușescu a fost aleasă membră a Academiei Republicii Socialiste România.

Numeroase academii, universități și societăți științifice de înalt prestigiu din lumea întreagă i-au acordat titluri și diplome.

La această aniversare, oamenii de știință și artă din țara noastră îi urează tovarășei academician dr. ing. Elena Ceaușescu multă sănătate și fericire pentru continuarea activității neobosite pe care o desfășoară pentru progresul chimiei, industriei și științei românești, pentru creșterea nivelului de trai material și spiritual al întregii țări, pentru triumful în lume al idealurilor de pace și bună înțelegere internațională.

Prof. dr. doc. ing.
Alexandru T. Balaban
membru corespondent al Academiei R.S.R.

IN PAGINA A 8-A :

● Recunoaștere și prețuire — Titluri științifice și academice străine acordate tovarășei Elena Ceaușescu.

● Poeme omagiale semnate de ● Valeriu Bucuroiu ● Ion Săcărceanu ● Traian Rea.

● Biografia exemplară a unui destin revoluționar — O evocare de Letiția Vladislav.

L-am cunoscut pe TUDOR ARGHEZI

ARGUMENT

„Mi-a rămas unul din oamenii care l-au văzut pe Eminescu în carne și oase. Eram copil de nouă ani. L-am zărit pe Calea Victoriei... Trecea prin public ca un prinț fără să ocolească, impetuos. «Uite-l pe Eminescu !», a spus cineva cu un glas pe care-l țin minte. Se pare că numai eu mai făcea parte din rîndul lui și că puteam să mă întîmpăt cu el. Nu știu de ce atunci cine era să fie Eminescu a părut firesc. Mai tîrziu, mult mai tîrziu, mi-a venit ideea curioasă că nu l-am văzut pe Eminescu în carne și oase. Aveam nouă ani, fără precocitățile literare ale altor copii înzestrați pentru ceea ce a început să se numească — Doamne, Doamne ! — muzicologie. Locuiam pe Calea Victoriei, deasupra unui timichigiu, și ieșeam dimineața la plimbare pînă la locul ce se chema, pe vremuri, „Cișmeaua roșie" (în dreptul străzii fostă Fintînii, fostă Lueger, fostă Berthelot, fostă Popov). Într-una din dimineți am văzut aglomerație multă, urmărind cu cinismul risipei prost un am cu minecile cămășii dezbrăcate.

Am auzit, ofensîndu-mă încă de pe atunci, strigătul : «Uite-l pe nehunul de Eminescu». Numele trecătorului, zvăpăiat în mișcări și cu privirea rătăcită, mi s-a întîmpărat în ureche. Mi-a fost conștiință o milă tristă, care mi-a ținut inima în loc pînă cam în clasele de aimnaziu, cînd marele meu profesor Girbea mi-a spus că omul desfăcut de viață era un mare poet..."

Pentru cercetătorul adînc al stihurilor argheziene, al eternelor lui cuvinte potrivite, aduse la lumina metaforei, a expresiei poetice inconfundabile, dincolo de rezonanța legitimă a poeziei românești moderne, cu care nu a fost doar contemporan ci i-a fost *ctitor*, o constatare se va impune de la sine : în ceea ce au în primul rînd esențial, versul și universul arghezian își află rădăcinile în imperiul cuvintelor eminesciene ; înfățișîndu-se însă nu cu sfială epigonică ci cu demnitatea unui mare continuator. Într-o vreme cînd literatura lui Tudor Arghezi își află matca fără echivoc în conștiința națiunii sale, numai vreo voce hrănită cu huruiana megalomaniei sau ivită din neputința receptării verbului său, de o violență pregnantă, ar mai putea să clameze — fie și savant, fie și cu pudoarea falsă a tăptașului de sacrilegii spirituale — împotriviri la adevărul că lirica autorului *Cuvintelor potrivite* nu poate fi asumată decît ca un *tot*, fără discriminări estetice inutile, fiindcă geniul marelui făurar nu ar lăsa loc pentru aceasta decît unor ființe neinstare de a trăi certitudinea altitudinilor ori unor ființe poate în van ingrijorate de sterilitatea unei secetoase calofilii proprii. Cel ce scria despre marele său înaintaș într-o genialitate, *„Eminescu nu a scris o carte, el a suferit-o ; ruptă din el"*, n-ar tresări însă ca în fața unei de neimaginat împrejurări, dacă totuși ass ceva s-ar întîmpla ! Doar el observa încă în 1914 : *„Omagiile contemporanilor nu se mișcă afară din cale, astăzi cînd a nu*

Nicolae Dragoș

Continuare în pag. a 3-a

Invităm pe toți cei care l-au cunoscut pe marele poet Tudor Arghezi să încredințeze revistei „Luceafărul" amintirile, la evocări pe care le imaginăm, de pe acum, memorabile.

Tuturor celor ce vor răspunde inițiativei noastre, le adresăm rugămintea de a specifica pe corespondențele ce ni le vor trimite: „Pentru rubrica L-am cunoscut pe Tudor Arghezi".

Totodată, avînd în vedere faptul că 1980 va fi marcat și de împlinirea a o sută de ani de la nașterea lui Mihail Sadoveanu, revista „Luceafărul" își propune ca, începînd din a doua jumătate a anului, să publice, într-o rubrică similară, amintiri despre marele prozator, pe care, de asemenea, le așteptăm la redacție, cu specificația : „Pentru rubrica L-am cunoscut pe Mihail Sadoveanu"

Cu vii mulțumiri

cronica literară

Mircea Horia Simionescu

NESFÎRŞITELE PRIMEJDII

Roman al mai multor versiuni românești, abil, ca să nu spunem de-a dreptul „ingenios“ regizat de către un perfect cunoscător al mecanismelor și registrelor posibile ale genului, **Nesfîrșitele primejdii** de M. H. Simionescu a atras, cu precădere, în jurul lui interesante comentarii privitoare la tehnica narativă favorizate acestea, normal, de întreaga gamă de echivocuri și ambiguități pe care o etalează copios compoziția sa.

Astfel, pentru Mircea Zaciu : „Aparent, cartea amintește (...) **Falsificatorii** lui Gide, construcția epică fiind secondată de „jurnalul“ romancierului ; în fapt, însă, e vorba de altceva : Mircea Horia Simionescu discreditează și distruge ficțiunea pe măsură ce o construiește. „Romanul“ lui George nu e decît fața ascunsă a psihismului său, feiul cum acesta, mixind fragmente trăite sau auzite, cu altele imaginate, bovarice, deșeuri ale dorințelor refulate etc e pîndit de „nesfîrșitele primejdii“ ale căderii în cliseul livresc, desuet“ (**România literară**, nr. 32). Într-un alt text critic, chiar mai apăsat „stilistic“ decît cel precedent și intitulat, de altfel, **O gramatică a parodiei**, Ion Vlad consideră cartea un „roman al diverselor tipuri de romane“, scoțîndu-i în evidență, printr-o aplicată și fină analiză, „tratarea, în spiritul parodiei și pe fondul unei fantazii fugoase, sub semnul unui dar autentic al creării imaginarului (relația dintre real/imaginar sau dintre verosimil/neverosimil) **temei romanului în roman sau chiar a romanului despre roman**“ (Tribuna, nr. 47). Discutînd și el despre nivelele satirice sau grotești ale cărții (adevărat „muzeu al grotescului“), Dan Culcer abordează, însă, și un alt plan referențial, pe care îl socotim aflîndu-se mai aproape, mai legat de fondul afectiv, sensibil, serios cu un cuvînt, al prozei semnate de M. H. Simionescu : „romanul... își asumă cercetarea unei teme curente în actuala proză românească : **căutarea adevărului**, folosind o structură compozițională relativizantă care dorește și reușește să sugereze dificultatea unei astfel de întreprinderi“ (**Vatra**, nr. 6). Din păcate, interpretarea cronicarului de la **Vatra** nu merge mai departe pe această linie, fundamentală, căci, după opinia noastră, sensul profund, grav și angajant al romanului se găsește tocmai în această viziune relativistă asupra adevărului, înțeleasă din diversele domenii ale realității și ale ipotezei ficțive.

Pe urmele lui Gide, chiar dacă motto-ul romanului este luat din Stendhal, autorul **Nesfîrșitelor primejdii** ar putea afirma, cu îndreptățire, că subiectul de adîncime al cărții sale e : „rivalitatea dintre lumea reală și reprezentarea noastră“. Eroul romanului, George Pelimon, în dubla sa ipostază de erou-personaj și erou-autor, constată la tot pasul relativitatea și echivocul dureros al unor noțiuni accentate, după cum constată, printr-o multiplicare a experiențelor, cît de complicate sînt raporturile dintre oameni, cît de supuse sînt deopotrivă asemănării, coincidenței, divergenței și mistificării, cît de dificilă e, în fond, misiunea de descifrare a ființelor, mai ales cînd aceste ființe anartim istoriei anronisate, impregnate fiind încă de via, deformanta noastră sensibilitate. Este posibil, oare, în condițiile istoriei recente, atît de tumultuoase, de imprevizibile, de riscante și incerte în definitiv, frizînd nu o dată absurdul, un **singur adevăr**, doar un singur adevăr, categoric și liniștitor conștiinței, un „adevăr întreg, rotund, incontestabil“, și despre fapte și despre „destinele oamenilor trăind aceeași epocă aceleași evenimente“ ? — iată întrebarea de căpetenie a cărții, întrebare al cărei răspuns îl figurează la capătul lor înșiși aventurile, reale ori imaginare, pe care le suportă personajii ei. Pentru că, toate întîmplările narate și care iau de multe ori chipul unei **anchete**, adevărată imagine-simbol a cărții, a unei anchete care vizează desprinderea unui chip unitar, coerent, nefisurabil al lucrurilor, se încîlcesc și se înfundă într-un final negativ, punctat pe alocuri de o amară ironie. Desigur, manevrînd moduri ficționale diferite, contradictorii adesea, cultivînd deliberat echivocul și stranietatea, romanul lui M. H. Simionescu poate fi abordat din mai multe puncte de vedere, dar, în ce ne privește, acordăm un mai mare credit **intenției realiste** și discuției de idei pe care ni le propune evident, discuție de idei legată de majoritatea marilor teme ale condiției umane. Puse cap la cap, situațiile derutante prin care trece eroul multiplicat al cărții, înscris sub numele de George Pelimon, se referă nu mai departe, prin amănunte concrete, decît la intervalul ultimilor patruzeci de ani, cu includerea tuturor evenimentelor și a transformărilor importante, politice și sociale. Sensul cărții nu poate fi desprins, așadar, de fundalul său istoric pe care se derulează ascensiunea fascismului și a dictaturilor de acest tip, războiul, insurecția din august 44, momentele tulburi de după insurecție, perioada deceniilor șase, ajungînd-se cu încercarea semnelor, directe sau reflectate, despre evenimente prea în ziua de astăzi. Ei se întîmplesc, dimpotrivă, prin contramanerea acestei lumi de neîncetate metamorfoze și de profunde decantări a lucrurilor, între altele la antipodul privirii, aceleia lenes-unificatoare și în care adevărul despre om a suferit succesive asfixieri și temperări.

Un personaj atribuit tocmai acestei perioade refractară interpretărilor absolutiste. „Mă nuanță căutîndu-și consistența despre sine, despre ceilalți, despre realitatea în care se mișcă și căutarea lui printre posibile existențe și ernesmuri ei se constituie în totalitatea lor ca vast spectacol derutant și cu zeloși și eforturile neștiută oricum drum labirintic, prezent în „nesfîrșitele primejdii“ ale vieții, insemi, primejdii care tin, în primul rînd, de fatala credință biologică a omului, dar care, în același timp, proliferează prin erorile stîrbire a adevărațiilor valori umane. „Mărvția acestui an despre din lupta cu acele periculoase, ...“, însă, nu mai puțin, ni se demonstrează că acele periculoase sînt reale, prezente, amenințătoare. M. H. Simionescu a scris cu **Nesfîrșitele primejdii** un ax de **saga** tragi-comică a eroilor vieții, cît și a virtualelor lor eforturi de interpretare asupra acesteia. În ipostaza sau dreptul care cuprinde cam tot ceea ce poate însemna o existență umană, de la dragoste, acțiune și creație, pînă la boală și moarte, eroul „dicralist“ și romanului intîlnește întortocheatea, halucinantă și violenta, absurdul și nelinistea, agresiunea și suferința și, mai ales, „falsificarea grosolană“ a adevărului, atît a celui individual, cît și a celui obiectiv. El confruntă, într-un adevărat proces al cauzelor și efectelor, mari și mici idei ale semnificației în care trăim, mituri viabile și mituri false ale vieții moderne, verifică justețea unor principii, pune în balanță, acceptă și infirmă, rînd pe rînd, convenții, credințe și prejudecăți, într-un cuvînt, întreprinde acțiuni de cunoaștere și de autocunoaștere. Nu știm ce va mai rezerva destinul acestui din ultimele decenii. Nu știm ce va mai rezerva destinul acestui din ultimele decenii. Nu știm ce va mai rezerva destinul acestui din ultimele decenii

L-am cunoscut pe TUDOR ARGHEZI

Acvila amintirii

Taci. Nu te mișca.
Din întunericul meu s-a deșteptat
Și zboară-n văzduhul înstelat
Acvila amintirii.

Aceste magnifice versuri ale **DENIEI CU CLOPOTE** îmi răsună totdeauna în evanescența fosforescentă a plutirii spre noaptea inală cînd gîndurile mele se îndreaptă către Tudor Arghezi. Sînt și acuma, după trecerea unui ciclu fatidic de unsprezece ani, de cînd l-am văzut ultima dată în universul îngust al camerei în care a murit, dintr-odată secerat ca cei drepți, cu ochii dilatați de taine și de tristețe. Am îndrăznit în zorile ultimei zile a lui să-l întreb despre semnificația morții pe acela care trecuse de acum pe ape lumii departe. Nu am primit nici un răspuns, nici atunci, nici astăzi cînd acvila albastră a amintirii a crescut imensă, acoperind cu aripile ei întregul răsărit.

Cum aș putea, acum, în atît de palide și nesemnificative cuvinte, să evoc pe cel de-al doilea munte magic al poeziei românești, lîngă care am avut inaltul privilegiu de a sta, asistînd la cea de a doua splendidă înviere a sa:

„Nu-s prin urmare-nstrăinat
Pe totdeauna de trecutul meu
Mai e nădejde, mai e mîngîiere,
Mai colindă o umbră albă prin tăcere"

Niciodată Tudor Arghezi nu se va înstrăina, nu va fi uitat, marea lui umbră albă va interfera, tutelar, orice mărturisire a spiritualității românești, totdeauna conștient de emoție pe aceia care îl vor evoca, înscriindu-l între marile faruri de veghe ale poeziei.

Atunci cînd ne am apropiat, în adolescență, de versurile sale, am fost fascinat, în primul rînd, de etapele itinerariului său, de la anii primului simbolism macedonskian la perioada de claustrare în solitudinea creatoare a mînăstirilor, la călătoriile din Franța și Elveția, cu erupția primă a versurilor sale, pe care, în 1910, prietenii săi, Gala Galaction și N. D. Cocea aveau să le salute, cu entuziasm, încredințați pe deplin că aparțin **„poetului celui mai revoluționar al timpurilor noastre"**. Creația lui era pentru noi a unui mare spirit nelinistit esențial, a unui înger rebel care nu se mai putea înălța la cerurile îndepărtate, tîrînd în pulberi luminoase, marile aripi frînte. Înțelegeam atunci bătaia la marile porți de mister ale lumii, fiorul profund care putea să interfereze undele nelinistite ale alienării agnostice, eco-ul de bronz al întrebărilor fără răspuns. Îmi plăcea, ca cineva care începuse să cunoască rudimentele literaturii italiene, să cred că Dumnezeul poetului român nu păstrează numai caracteristicile arcane ale metaficzicii, ci că se învecinează panteistic, cu divinitatea lui **„poverello di Cristo"** cel logodit cu „Madonna Povertà". San Francisco d'Assisi, acela care cînta, în cele mai directe versuri, pe **„fratele soare"** și pe luminoasa **„soră luna"**. Am mai făcut această afirmație: veghea nelinistită arghezian a modernismului său pendulează între credință și negație, între poli ai îndoielii și dorinței de a afirma, între starea titanică a omului care poate respinge concepția mistică a unei nebuloase entități metafizice exilată în ceruri îndepărtate și reci, și freamătul de ape clare și umile ale rugăciunii în ascensă. Coexistă permanent ipostazele stării de candoare a copilăriei în care imaginile sînt dilatate infinit de ochii plini de mari mirări, cu peregrinarea care se oprește totdeauna în fața marilor porți care închid mistere și la care orice bătaie este zadarnică.

Pentru noi atunci, în **FLORI DE MUCIGAI**, care a izbit atît de puternic în conformismul spiritual, putea să fie surprinsă o dilatare a poeticei enunțată în **TESTAMENTUL** arghezian, o sete de real și de concret, care, desigur, nu exclude starea fantastică, echivalentă de atîtea ori, cu poezia și cu visul. Infernul arghezian nu este cel dantesc și el nu îndeplinește speranțe. Infernul arghezian este un infern social, în care toate elementele vibrează îndelung de presimțirea unor cutremure viitoare.

A venit războiul în care adolescenta noastră s-a maturizat brusc. Și ne plăcea, în anii aceia grei, să purtăm, ca o emblemă, versurile protestatare ale lui Arghezi. Așa erau **FLĂUTUL DESCÎNTAT**, expresie clară a neaderării artei la regimurile asupritii. **CÎNTECUL DE FAUR**, în care marele poet stigmatiza, cu cuvinte de foc, la stîlpul infamiei, pe pseudoartistul devenit unealta tiraniei, vestejind toate minunatele daruri ale firii și ale vietii. În anii aceia aspri, de fier și de sînge, au fost publicate și versurile unor fabule sapiențiale ca poemele **CÎND VENIRĂ, ALTĂDATĂ, NU-NTELEGEAM**, în care sînt conturați rembrandtesc, cu expresii voit patriarhale, cu întorsături stilistice și lexicale de rezonanta cronicilor și a bibliei, **„furii"** care au pătruns și au cotropit liniștita ogradă, simbolică, a țăranului muncitor. Și va fi stat lîngă Tudor Arghezi (tam mai scris-o), în anul acela, 1941, luminoasa umbră a lui Mihai Eminescu, vor fi răsunat vasiele securi de avertisment calm ale lui Mircea din **SCRISOAREA A III-A**, în finalul poemului arghezian în care „furii", cotropitorii sînt sfătuiți, cu liniștea profundă a acelui căruia îi aparține integral dreptatea, să părăsească **„izvoarele și țara"** dobîndite cu **„sufletul și pîntecul"** de locuitorii ei de veacuri, țara care nu se poate înstrăina cu nici un preț de pe lume.

Aceste versuri „esopice", publicate uneori trunchiat sau circulînd în manuscris, erau străluci complet completate de **BILETELE DE PAPAGAL**, de pamfletele scrise, ca acea capodoperă a genului intitulată **BARCANE**, expresia cea mai directă a protestului poetului și care avea să-l ducă în lagărul antifasciștilor de la Tîrgu-Jiu.

Detențiunea între sîrmele ghimpate a fost fecundă literar și într-un ciclu al anului 1943, vibrează imensa, nesfîrșita durere a poporului asuprit, peisajul halucinant, de dezolare al țării ustilite. Poetul a devenit cronicarul direct al celor cumplite vremi, prozodia sa aminteste elementalitățile largi ale baladei populare dar cu tonuri, în care izbucnește violent protestul, ca în **APOCALIPS**, în care poetul zguduie putrede coloane ale unui templu profanat, identificat în orînduiri trecute. Aci se pot descifra și alte sensuri noi, în echivalarea între omul creator și demiurg, preanunțînd noua orientare a poeziei argheziene în al cărui centru de vibrație se va afla de acum înainte, omul faber, liberul creator al vieții și al istoriei.

Așa se profila pentru noi Tudor Arghezi, comparabil cu Mihai Eminescu, îngemănați în același binom astral, luminînd pămînturile armonice ale României. Niciodată arta argheziană nu a fost un joc secund, nu a fost evadare în turnurile înalte ale alienării și nici act creator gratuit. Halucinația și grotescul au fost o ramă în care se înscriau liniile viguros trasate ale „semnelor" vieții transfigurate în atelierul de frumusețe al poeziei.

De aceea, anii de neaderență a unui dogmatism rigid la **„pulberile de fum"**, la seninătatea și căutarea armoniei pierdute a versurilor lui Arghezi, hiatusul impus apariției și nu creației care a continuat să fie fecundă, au însemnat pentru noi o neliniște continuă, o izbire de ziduri invizibile.

Dar Mărțișorul continua să existe în sufletele și mintea tuturor celor îndrăgostiți de poezie ca simbolul zborului înalt către zonele libertății spirituale. Acolo nu putea să trăiască decît cu intensitate acela care se ridicase împotriva limitării zborului uman, care nu putea să fie un resemnat. Acolo se trăia într-o imensă combustiune interioară, meditînd împotriva dogmatismului care căuta să sacralizeze, împotriva tuturor predicilor formal retorice, împotriva instrumentalizării. Arghezi era un afirmator al adevărului transfigurat de harul inefabil al marelui său talent. Existau pelerinaje meditative către incinta mirifică, către patrulaterul magic al ținutului de frumusețe care era Mărțișorul, edenul poeziei românești contemporane. Starea de mesaget al spiritualității profunde românești a lui Tudor Arghezi nu s-a încetat niciodată. El era aidoma acelor antichități care-și intonau versurile, cu vocea lor gravă atunci cînd scrisul nu avea încă magica facultate a timpurilor Galaxiei Guttenberg. El nu a renunțat niciodată, pe întregul său arc existențial la nobila investitură spirituală de a fi veriga de aur a lungului lanț

al conștiinței românești, profundul, sensibilul ecou al contemporaneității sale. Nu a fost un foc solitar, ci un astru care și-a revărsat lumina asupra tuturor celor care aspirau spre magia poeziei.

Nu vom uita niciodată ziua din aprilie 1955 cînd Miron Constantinescu, vicepreședinte al guvernului, mi-a comunicat că s-a hotărît să fie marcată împlinirea a 75 de ani de la nașterea lui Arghezi a cărui înaltă artă el o prețuia în toate structurile profunde ale spiritualității sale. După ani de tăcere, vocea clară încărcată de gravitate și de frumusețe a marelui poet trebuia să se facă auzită cu toată intensitatea ei. Am primit sarcina ca să fac să apară în cadrul **Editurii de stat pentru literatură și artă (ESPLA)** un volum care să sublinieze reluarea cursului scrisului public arghezian, apt acest volum să intereseze și pe aceia care mai păstrau în amintirea lor accentele de defăimare ale unor articole, aruncate acum la coșul de hîrtii al istoriei literaturii. Atunci l-am vizitat pe Arghezi, l-am cunoscut îndeaproape pe omul care încarna poezia, pe pragul vîrstei care-mi părea ametitoare de aproape opt decenii. El era însă ca și Ungaretti (care mă atrăgea atît și cu care s-ar putea întîlni pe itinerarii spirituale), doar tînărul care putea să aibă de patru ori cîte douăzeci de ani! I-am ascultat freamătul continuu, în perpetuă vibrație, grava lui voce care evoca alternanța anotimpurilor și inexorabila tăcere. Am fost adînc emoționat să-mi dau seama de extraordinara suavitate

Evocare de ALEXANDRU BALACI

a profundului martor și confesor al omului și al istoriei românești, să cunosc forța elementară a cuvîntului său, strigătul unanim, sensibilitatea îndurerată, marea dragoste pentru familie și universul său domestic, modulațiile noi, aderacea sa la realitatea perenă a vieții. O dată mai mult, ca și în cazul estetic al lui Ungaretti, am avut impresia că marii poeți **„suferă"** și **„strigă pentru toți"**. Am lucrat împreună, în după amiezile unui aprilie solar în paradisul grădinei Mărțișorului la volumul **Pagini din trecut**. Pentru a da o altă dovadă de semnificația entuziasmului de a-l reavea pe Tudor Arghezi în librării, transcriu din **Caseta tehnică** a volumului de aproximativ cinci sute de pagini — Responsabil de carte, B. Elvin. Tehnoredactor, S. Alexandrescu-Topcanu, corector M. Stefănescu. Dat la cules — 11 V 1955. Bun de tipar — 14 V 1955. Tiraj 22 000+2 100 ex. etc. Iată așadar, o carte de 500 de pagini într-un tiraj de 25 000 exemplare apărute în numai trei zile prin cinstea tipografilor de la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.

Pe această carte el mi-a scris o dedicație care este pentru mine justificarea unei activități de editor, care are și semnificația unui document de istorie literară ce merită să fie cunoscut. **„Domnul Alexandru Balaci, înmînîndu-mi cu felurite sfinte hîrturi, ars și pe ascuns, cel ziar să vesnică la lumină și morții să învieze, peste care nu armează, gunoaie și înnoadice toate lepădîle astăruite.**

De înviere, înglumindu-mă, răspunde, cu o vastă înmulțire înțelepțire, că morții au sînt înmulțesuna altori.

21 mai 1955 — T. Arghezi
MĂRȚIȘOR

Sincronic, peste exact un an, avea să scrie pe acel complex poem omonim: **CÎNTARE OMULUI**, o dedicație în versuri, pe care o reproduc, cu sfială doar pentru a sublinia tensiunea sufletească a celui care știa să dedice versurile ca adierea ușoară care închide fragilitatea crinilor:

„Carte, vreai să fii frumoasă,
Fir curat de tigroasă,
Ca ți-a dat de sus lumină
Să te-nalți și să te-mbraci,
Mulțumește-i și te-nchină
Alexandrului Balaci.

21 mai 1956 — T. Arghezi
MĂRȚIȘOR

Dar Arghezi avea să fie restituit integral în Ediția de **VERSURI** publicată pe hîrtie velină bibliu, avînd drept responsabil de carte pe Lucia Călin. Peste puțini ani, marele său admirator și prieten, poetul Ion Bănuță, avea să inițieze monumentala ediție în zeci de volume, menită să ofere culturii românești, întreaga, complexă statură a celui de-al doilea munte al poeziei românești.

După apariția **PAGINILOR DIN TRECUT**, Arghezi începuse să frecventeze cu regularitate ESPLA, ținîndu-ne ore întregi de neuitat, sub vraja verbului său. Era un povestitor extraordinar, impresionant prin facultatea fantastică a memoriei, prin conturarea precisă a personajului descris, a faptului de viață și de artă, redat cu o putere plastică parcă tridimensională. Istoria literaturii contemporane românești era comentată de cea mai autorizată voce a spiritualității sale. Cît am regretat că nu am putut să imprimăm pe bandă magnetică impresiile sale de o senină luciditate dar nu lipsite de patos. Pentru ei Arghezi iubea cu intensitate oamenii, și violența sa pamfletară se îndrepta numai împotriva acelora pe care nu-i considera demni de înaltul cuvînt, **om**. El considera că intelectualii trebuie să colaboreze totdeauna pentru salvarea demnității umane. Deceniul care s-a scurs pînă la trecerea sa în istorie a fost marcat de înclinarea către toate problemele care agitau contemporaneitatea. Este falsă imaginea acelora care-l situează pe Arghezi în incinta senină a Mărțișorului dincolo de tumultul. El dorea să cunoască totul și să participe, exaltînd pe omul liber, pe descendentul lui Prometeu. Trecerea sa spre noul umanism, spre noua viziune a omului și a istoriei, nu este un „compromis ideologic" al marelui scriitor, ci rezultanta de apogeu a unei existențe intense, care nu aducea, desigur, încă rezolvarea definitivă a tuturor nelinștilor existențiale.

Îi plăcea mult să călătorească și a revăzut Geneva tinereții sale alături de „tribul" său, Parisul, Germania ori Austria.

Păstrez în mărturiile mele cele mai emoționante scrisorile sale din perioadă spirituala dintre care, pentru a demonstra vioiciunea excepțională a spiritului cel mai lucid al poeziei contemporane românești, aș vrea să reproduc una, transmisă din Moscova (duminică, 2 septembrie, 1956).

Iubite domnule Balaci și dragă Patroa,

Sper să vă fi ajuns o carte poștală fotografică, expediată după sosirea delegației la gară eleodă și la leoaicele de aur ale Maicii Precista Maria. De astădată atîtmea gîlceă, ca să vă surprind cu mi-e dar adevărat. Dacă au v-aș arunca în avion cîteva slove aș cunoaște să simt mă gol neimplinit.

Pornind din gara Magnoasia pe o zi frumoasă, cum am apucat pe-aice la Moscova, Leningrad și Peterhof, tovarășii Chivu Stoica și d-na Constanța Crăciun mi-au repetat sîntul să mă odihnesc și să mă cant. De cîntat am cîntat și mă cant. La monumentala galicioasă a Kremlinului am fost intars pe toate părțile și avea mai mulți de către numeroasele Doamne mudine, în fel de fel de servicii și la tot soiul de aparate, și mă întorc la domiciliu documentat cu un bogă.

Dar tratamentul e identic cu cel recomandat în gara Magnoasia. Ar fi trebuit să mă internez într-o casă de odihnă, lacuri halate albe, vestal, termometre, cîntăritori în spuzere și roase. Mi-e arsare de medicină, de pat de odihă, de cadaveral meu. Aștept să mă odihnesc în București.

De altfel, cum aș fi putut fugi de mersîn operatul în care trăiesc de o lună de zile mîi pe-tardi cufletului meu, nerrrmmmă." Am bătut din el, cît am putut mai mult, bucățică, cu toate cuburile mele.

Aș fi vrut să mai fac două zile și ușpi ebenișuri, pînă în Odessa, să ne examinăm și Filaret după atîția ucenici și tovă. Însă, însă, ochii și ai Paraschivei și ochiul meu, cît mi-a rămas, încep să ne lase. Dar Filaret a pierut undeva în vacanță și la 10 de anî ce mai pare dispus să primească.

În cîteva zile vă telefonez din București.
De fapt nu v-am scris decît ca să vă îmbrățișez și să văzui în mijlocul ei o frunză dărnită.

T. ARGHEZI

În rîndurile mele, palide, am încercat să sublinez profunda sensibilitate și suavitate a marelui poet, inclinarea sa către oameni, cu atîta bunăvoință și înțelegere, necondiționîndu-se niciodată cu mediocrii lacheie în turnurii de fildeș, ci un creator asimilat de o vastă personalitate intelectuală, de o rațională deschidere către lume. El a cunoscut toleranța literaturii, în ale cărei facultăți a avut totală încredere, știind să transforme destinul omului, să modeleze conștiința umană, să accelereze mersul irreversibil al timpului. El a respins retorica, sforăiul în durele zădărnicii ale vieții, ale momentelor, ale chinuitei, rămînînd opera artei verbului, care poezia, spre valorile pereme ale spiritualității românești.

---

*) Fiecare parte din delegația de oameni de cultură care au adus de la Moscova o parte din patrimoniul artistic, inestimabil autenticităților roșești, spre păstrare, în timpul primului război mondial.

ARGUMENT

Urmare din pag. 1

respecta pe Eminescu este o dovadă de imbecilitate. Dacă ar trăi din nou Eminescu și din nou s-ar apuca să cînte, și din nas ar främinta limba, ca să o reînvie într-o urzeală de zale cu luminișuri de oțel necunoscute (...) ar fi numaidecît contestat de un Bianu, critica de un Dragomirescu, concesuat de un Eftimiu, insultat de un Banu, birfit de un Lăcusteanu, izmenit în grabă și versuri de niște ucenici furibunzi, care-l vor recunoaște cei mulți ca un egal".

Să mi se îngăduie să sprijin în acest citat justificarea afirmației ce va urma: Pe Arghezi avem încă datoria s-l cunoaște și s-l facă cunoscut, în țară și în lume. Chiar dacă poetul **„isi are vecia lui deuschită, închisă"**, chiar dacă **„a vorbi de poet este ca și cum ai striga într-o peșteră vastă"**, vorba nepotind să ajungă pînă la el **„fără să-i supere tăcerea"**, numai arșiul coardelor putînd **„să povestească pe hartă, și să legene din depărtare delicata lui singurătecă slavă"** (cum se rostea despre Eminescu, scriind poate cele mai tulburătoare și pătrunzătoare gînduri despre cel căruia urma să-i fie tovarăș în veșnicie).

Un discurs poetic (II)

2.2. Cînd G. Călinescu se întreba dacă **„o poezie trebuie care înțeleasă, redusă la o schemă de idei"** (s.n.) și răspundea negativ la această interogație, criticul avea dreptate întrucît limbajul figurat al poeziei trebuie analizat cu metode deosebite.

Spuneam mai înainte că textul poetic al lui Ion Gheorghe din „Dacia Feniks" ar putea părea la prima lectură și pentru un neavizat o „bizarerie lingvistică". În fond, ca să reamintim lucruri elementare, în poezie, „limba" nu poate să fie înțeleasă altfel întrucît „cuvîntul" nu are în acest caz funcția de comunicare obișnuită; cuvîntul poetic nu e un produs spontan al comunicării și de aici se poate deduce ușor „rezistența" acestuia la consumul cotidian. Integrîndu-se într-un sistem cultural mai larg, producția poetică a unei epoci se codifică treptat, în forme modelatoare, constituindu-se apoi în **tradiția literară**. „Lectura" unui text poetic presupune atunci achiziția de către consumator (lector) a acelei tradiții, astfel că orice cititor nu va mai participa la actul lecturii în mod pasiv și va deveni un posibil **„producător de limbaj"**, cum spune Barthes.

Pentru poet (scriitor în general), repet o banalitate, cuvîntul nu mai este un simplu instrument de comunicare, ci o structură. Or, conceptul de **structură** implică atît formalizarea modelatoare a „cuvintelor" într-un sistem poetic constituit, cît și sedimentarea acestora în procesul diacronic al tradiției literare. Prin folosirea conștientă a acestor **structuri-cuvinte** autorul nu va face o referință directă la realitatea fizică, ci în primul rînd, va trimite la tradiția literară codificată în cuvîntul poetic. Barthes vorbește chiar de un **super-cuvînt** „pentru care realul e numai un pretext", căci, dincolo de semnificația contextuală, i se adaugă atîtea alte semnificații cîte a acumulat în timp prin uzanța poetică. Dar să citîm din Ion Gheorghe: „Trimis fiind de părintele său dup-o oaie pierdută / Căzută pe undeva în vreo ripă, ori luată de lup / Umblă Dealul, văile cercetă, făcu mare ocol, și pierdu / Calea. / Către amiază dete de-o peșteră; răcoare, neînțeleasă ispită / Îl trage într-acolo: intră și vede o laiță. / Iesle scobită-ntr-o lespede; calcar de multe cochilii. / În leagărul lui Zeus, o, fericitul, fericitul se urcă: / Trainice încă pielea de urs așternută pe cetina / Vie; încă linoasă și inspicată velința de blană de lup; / Ca și Basareus trase pielea fiarei pe sine, pînă la barbă; / Cănătiul de piei stufoase de leoaică și vulpi: / Mult rosu pătat alb-argintiu sub capu-i pletos / Odrindui. / În Peștera lui Zeus trase un somn uriaș: ani / Șaptezeci hălădui în ou Dealului Dara" (p. 429).

Cred că este ușor de urmărit cum în acest text „cuvintele" în accepția lui Barthes se prezintă lectorului ca niște structuri constituite, am putea spune chiar ca niște „metacuvinte", conținînd și transmițînd ca „semne lingvistice" (atît prin invelișul semnificant, cît și prin semnificații acel proces de **modelare** poetică îndelungată în care se reflectă chiar nașterea literaturii. În contextul dat ele devin niște **invariante**, conservînd o întreagă **istorie inițiatică**; pe această poetul nu o comentează, ci procedează ca și cum toți ar cunoaște-o (și o cunosc), decodificînd nașterea poemului ca **semnificant**, iar nu **sensul** său (‚schema de idei", cum zice Călinescu), care apare deductibil conform cu sistemul de lectură întrebuințat: antropologic, sociologic, psihanalitic, mitologic etc. Ion Gheorghe își instruiește însă lectorul și-l avertizează asupra modalității de lectură spre a nu face confuzia între diversele întrebuințări ale limbajului: „Pregătește-te că vreau să te umplu de zeu. / Eu vin în tine. Eu sînt pe cale să cobor în Cine Află Și-Cîntă / Cercetează NU lăsa lucrurile cum par. / Expresiile Logo-Astrale se scriu de la stînga / Încep cu sfîrșitul și se termină cu începutul. / Multe mersuri are citirea și nătrunderea-n ele". Poetul înțelege prin „zeu" (desigur că nu este exclusă nici accepția platonică dată cuvîntului) chiar acel potențial de forme de expresie identificabile în experiența antropologică a speței, pe care se angajează să le „exprime". Desigur că această „experiență antropologică" nu se oferă direct spre decodificare ca un text informativ obișnuit **scriiturii** poetică cerînd o cheie de lectură.

Cel care va citi textul nu ca pe un discurs poetic, ci ca pe o ideologie sau filosofie (există și aceștea dar nu explicit) deducînd imediat de aici o doctrină sau o explicație științifică a lumii (este la fel sînt posibile dar numai a **posteriori**) va cădea în cea mai mare eroare. Căci, limbajul poetic nu informează, ci învăluie, înșurubînd o ambiguitate fertilă care trebuie descifrată și analizată cu mijloace adecvate. Criticul englez Empson stabilea în acest sens „șapte tipuri de ambiguitate" detectabile în discursul poetic.

3.1. Julia Kristeva susține că „a lucra în limbă implică în mod necesar întoarcerea la sermonul în care se deschid (finalizează) sensul și subiectul său", arătînd că „cei ce vorbesc sînt **vorbiți**". Poetul nu „vorbește", așadar, cînd se exprimă în limba versurilor, ci **este vorbit** de poezie. „Zeul" platonic se află în el ca formă de expresie și „vorbește prin el". Platon spunea despre poezie, folosind o metaforă, ceea ce spun semiologii astăzi. Această practică semnificantă o descoperim și la Ion Gheorghe: „Urmează-mă-n prima Expresie, de la ținta la dreapta / Întotdeauna să pui înainte rînd / AZOIFIOSARMESZERNOI-PLAIMOZIOZOBUAZIS. / Cerem îngăduință Zeului Logoului că facem următoarele despărțiri: / A-ZOI-FIO-SARMES-ARMES-MESZERNOI-PLAI-MOZIOS-ZO-BUA-OBUA-ZIS. / Zău? și zic ce-am zis și Expresia nu-i ieșă pe de-a-ntregul scrutată. / Vechii Feți-Logoului desfăcean Expresia într-un infinit număr de noi Forme de Logos / Ei erau Inspirați. Eu sînt greoi la minte. Terestru și-abia mă aflu la-nceputul Inițierii. / Îmi pare destul cît am înțeles..." (p. 15—16). Poetul, tălmăcind echivalențele, ne apare în ipostaza unui depozitar al formelor poetice adică al unui sistem semnificant creditat. El transmite niște mesaje formale redescoperite în memoria **cuvintelor-structuri** care există în experiența sa culturală ca modele preexistente, transformînd limbajul poetic din **infinitate potențială** în **infinitate reală** de semnificanți. Poezia e deci o **structură semnificantă**: structurile ei se organizează în mod autonom derulînd prezența unor modelări anterioare. Poetul nu face altceva decît să le selecteze și apoi să le **exprime**, actul său fiind analog cu cel al operatorului sau tehnicianului. Cu cît modelele semnificante alese sînt mai consolidate, cînd acestia decodificării a cît mai multe mesaje, cu atît textul va putea fi valorizat ca operă de valoare.

3.2. Că Ion Gheorghe procedează cu un operator lingvistic conștient se poate constata de către oricine și o vom și proba de altfel mai jos. Adevărat. Adeseori și Insărcinați de viață-am fiert. / Expresia Logo-Astrală-i un Infinit Nume de Sunet. / Ale Lui, ale Infinitului Nume-Sesamut". El operează cu un șir de unități formatoare pe care le numește în „structuri" poetice succesive. Citindu-le cînd de la stînga la dreapta, cînd de la dreapta la stînga, Ion Gheorghe inventează numiri și expresii nu totdeauna lizibile și are ambiția de a demonstra legile care stau la baza acestei „gramatici" poetice, ceea ce, trebuie să recunoaștem, și reușește în ansamblu. „Variantele" de lectură înlesnesc familiarizarea cu o articulare dificilă a limbajului. Dacă „alfabetul" său nu dă prea multe dificultăți la lectură, aceasta este o consecință a faptului că poetul asociază gestului de operator lingvistic pe acela de cunoscător și depozitar al tradiției poetice. Dună ce anunță expresia, inițial neinteligibilă pentru profan, trece la „traducerea" ei, inteligibilă acum la nivelul inițierii hermetice: „Numele meu este SZAMROZ: Expresia se divide în SZAM — și-n ROZ, întrucît sînt zicerea Dublei — Doimi. / Sînt exprimarea Doimii alcătuită din jumătăți de natură terestră. / Iată SZAM cît și ROS sînt echivalențele Pămîntului și ale Rusticului — / Zise ca jumătăți similare ale Întregului pămîntesc — / Aceasta, întrucît Pămînt și Rustic sînt termenul unu și termenul doi numind aceeași realitate; / Însă Pămînt-Rustic este o unitate alcătuită din două Similitudini. / Unitatea acsea este jumătatea-parteа Unicului Inițial." Din textul citat se desprinde capacitatea extraordinară a lui Ion Gheorghe de a rămîne în interiorul textului poetic, transferînd în **realitate concretă** acea realitate convențională, cumulată în tradiția abstractă a hermetismului. El „citește" concret simbolurile hermetice ca și cum ar opera cu elementele palpabile ale universului real. Universul imaginar al poetului se convertește în realitate totalitară prin lectura **expresiilor**, traduse ad-hoc. Concretul abolit e reîntemeiat prin **retroversiune**. Poetului nu i se pare nimic greu de tradus în sau din limba poetică și orice cuvînt de azi își găsește „echivalența" într-un segment runic (‚expresie Logo-Astrală"). Astfel, procesul de traducere este și reciproc; se operează cu mijloace poetice o retroversiune permanentă. Pe de o parte, prin **majusculare** cuvintelor pe care le vehiculăm în comunicarea cotidiană, poetul le transferă pe acestea din simple **nomina** în semne cu putere absolută; substantivele comune devin Peștera, Broasca, Lanțele, Casa, Simburele, Cul, Ojerul, Porcul, Dealul, Apa, Păsărea, Lupul, adică reprezentări abstracte pentru alfabetul inițiatilor. În altă ordine, noțiunile abstracte ortografiate astfel: Kalitatea, Ideea, Kosmosul, Timpul, Initialul, Legea, Viziunea, Numărul, Forma, Similitudinea, Suma, Alfa, Semnul, Originea etc. (printr-o dublă **majuscularе**) capătă corporalitate, născîndu-se concret odată cu manevrarea retortelor spargirice ale limbii de către poet. Rezultatul acestei operații continue de retroversiune este o

Tiberiu Bența: „Anaa"

polifonie de mesaje instaurînd pe parcursul întregii Cărți o viziune totalitară în care realul și expresia lui abstractă nu mai pot fi separate.

Prin sondajul temerar întreprins în miezul material al cuvîntului poetic Ion Gheorghe relevă infinitatea capacităților semnificante ale acestuia. „Expresiile" poetice sînt „Logo-Astrale", adică sînt rostiri fundamentale prin care vorbește cosmosul însuși prin cîteva urîașe „deschideri de gură"; reciproc, cuvintele obișnuite participă la procesul de retroversiune instituit, fiind întîi „traduse" în alt cod și traducînd apoi codul expresiilor Logo-Astrale.

3.3. La o lectură atentă se poate constata că Ion Gheorghe ca poet modern, este foarte aproape de ideea lacaniană, împărtășită de mulți semiologi, conform căreia semnificantul anticipează sensul. Frecventa întrebuințare a cuvîntului majuscul „Forma" și contextele în care apare ne face să deducem că pentru poet acesta are valoarea conceptului aristotelic. La Aristotel Forma este un principiu activ ce-și subordonează materia. Toate cele cincizeci și șase de „expresii" traduse de Ion Gheorghe în cele 440 de pagini ale epopeii sale nu sînt decît niște coagulări de forme latente în așteptarea sensului (lecturii) pe care îl-l dă poetul. Continuturile (înțelesurile) sînt chemate la viață de Formele ce se organizează cosmogonic; limba poetică devine astfel o modalitate de ordonare în expresie a lumii, împlinind dezideratul absolut al poetilor. „Mai are-ntelesul despre Ziua A Începutul Luminii. / Cum a ieșit Pămîntul — din Ape, mai întîi în Forma Sîrcului cu lapte pentru copil. / Această înseamnă Forma dealurilor Sacre ale inițiaților Geniei Lupoaica / Sînt Dealurile Mameloane. / Se zice că pe-acolo ieșe Laptele Mamei să-l hrănească pe Fiul Cerului. / Se zice despre nașterea primelor pămînturi. — / Ca și pînterul Lupoaicei pe care se văd sfîrcurile Unicului Mamelon; / Pe-acolo ieșeau Focul și Ana începutului."

4 Prin discursul său poetic Ion Gheorghe reactivează funcția semnificantă a limbajului realizînd o sinteză a tuturor experiențelor sale lirice de pînă acum. Riscul întrevăzut al unei asemenea construcții este pulverizarea definitivă a poeticului prin fragmentarea și divizarea infinită a discursului. Refăcînd Litera ideală a poeziei, poetul modern se îndepărtează (ceea ce nu se întîmplă în cazul de față) de rostul întreprinderii poetice care este acela de a instrui despre lucrurile esențiale cum spunea fericit Ion Barbu. Prin „gramatica" poetică „Dacia" lui Ion Gheorghe se aseamănă cu **Anatolida** lui Ion Heliade Rădulescu. De aici ahia discuția critică despre poezia sa devine interesantă.

Marin Mincu

Tudor Arghezi este mult mai aproape de noi în timp.

Parcă ieri-alaltăieri, coborî din legendarul Mărțișor și se arătă privirilor și sufletelor noastre înfiorîndu-ne — ca-n fața oricărei unice, inimitabile priveliști — în fața omului care, voevod al cuvîntului, l-a întinerit și îmbogățit, veșnicindu-l. Oameni de artă și cultură, de la venerabilii noștri maeștri pînă la mai tinerii creatori, oameni politici, oameni simpli au avut privilegiul de a se afla în împrejurări dintre cele mai diferite, în preajma marelui poet. Un asemenea privilegiu se poate constitui, în timp, într-o avuție spirituală. Cu condiția de a deveni, prin evocare, un bun al tuturor, pentru azi și viitorime.

Aceste considerente, poate nu îndeajuns de cuprinzător formulate, izvorînd din constiința unei datorii patriotice ce ne revine în a dărui memoriei hîrtiei sentimentele păstrate în memoria unora dintre contemporanii noștri, ne-au îndemnat la inaugurarea în revista „Luceafărul", a rubricii **„L-AM CUNOSCUT PE TUDOR ARGHEZI"**, *acum aproape de Centenarul nașterii poetului.*

DEBUT

radu măgureanu

Radu Măgureanu (pe numele său adevărat Tăutu Relu) s-a născut în ziua de 8 august 1955, la Brașov. A crescut și a trăit la Codlea, sub Măgura — dar nu printre garoafe. S-ar putea, totuși, ca într-un viitor apropiat să născocească o nouă specie de garoafă. Acum este student, anul II, la Facultatea de contabilitate și economie agrară, — Academia de studii economice București — și, totodată, poet.

După ce citisem aceste mici bijuterii lirice, cărora să le spunem deocamdată: „Cioburi", am fost cu insistență întrebat dacă „așa ceva" se poate numi poezie. Da cred că „așa ceva" se poate numi poezie. Imaginile cele mai vii sînt cele mai repezi. Repeziciunea aceasta înseamnă puterea de a apropia cuvintele, de a scurta distanța dintre termenii de comparație în cîmpiile magnetice ale poeziei Cioburi, sau poate scurt circuite. Cioburi sfărîmate, din neglijență, care atestă, însă, prezența omului: primordialul act al creației.

Virgil Teodorescu

Cioburi

Toate greșelile se plătesc.
Pînă și frumusețea
își plătește eternitatea
prin tributul
fiecărei flori
destăcute de viață.

Cînd nu voi mai purta
în memorie
semnul dureros
al acestei iubiri,
Voi popula fiecare zi
cu numele tău
Va fi de ajuns.

✲ ✲

Singurătatea ta
în prima revelație
a lemnei îndrăgostite,
singurătatea mea
care începe să se obișnuiască
cu mine
și ceasul întocmirii
căruia i-au căzut limbile.

✲ ✲

Gustul sălciu
al unei dimineți mahorite,
fructul prea copt intrat în putrefacție
și căzînd
de pe ceo mai înaltă creangă...
strada pustie
pe care va trece în curînd
un cal legat la spatele căruței
cu un picior în stele

✲ ✲

Ulciorul spart
de fiecare dată
ne arată niște bucăți mai
pe care dacă aș putea
le-aș risipi
cu cel mai de taină psalm.

DEBUT

carmen firan

Poezie, purtînd diafane veșminte de tulpire, sens și sugestie în plus față de impulsurile cuvintelor însemnate pe pagină. Poezie. Carmen Firan este studentă la Facultatea de matematică a Universității din Craiova. Colaborează la „Viața Studențească". Face parte din redacția revistei studențești „Mesaj comunist". S-a născut la 29 nov. 1958 în Craiova.

Talentul și seriozitatea în muncă a tinerei poete Carmen Firan impun încredere și respect. Debutul în revista „Luceafărul" obligă. Matematica și poezia dealtfel, zboară spre același orizont înalt de vibrații, pix cădere, împliniri, conotații dezvăluind frumusețea lăuntrică a omului. Aud speranța încrederea luminînd cu emoție firească inima tinerei poete.

Violeta Zamfirescu

Desprindere

Abuziv,
pescărușul căzut
sfîșie
ochiul mării desprins
din cornea și singele meu
ca o ardere
în zăpadă.

Ninsoarea dintîi

Cînd ninge albastru ai vrea să rămîi
cu fruntea lipită de pîntecul țării.
Nu i doi mai odinc ca ninsoarea dintîi
crescută-n miracol din vuietul mării.

Sămînța din gînduri e iarna acum
e rece în lumină-și înșiră norocul.
Pămîntul înghite furtuna pe drum
veghindu-ți cuminte lumina și jocul.

Corăbii de gheață te cheamă în larg,
cărări neumblate îți acoperă visul
și patria albă-i un șir de catarg
s-adune în ochi și în păr necuprinsul.

Cetăți de iubire

Din spicele tale înalte cetăți
durăm către visul ce n-are hotare
descultă în ciută păduri te-arăți
cînd stelele-atîrnă-n copaci talismane.

Îți-e gîndul o punte să treacă mirunii
spre sufletе albe desprinse de fire
puterea în boabe de grîu o adunii
cu mîinile noastre — cetăți de iubire.

Am adus statuile

Am adus statuile
în camera noastră pătrată
să le-ncălzim cu hainele
ca ne-au rămas prea mici
și prea străine,
să ne-ogoim durerile
în bronzul lor absorbant.

Pe-un fel de hartă

Pe-un fel de hartă
și fără margini și fără timp
tu răscoleai intriguri
ca să găsești o subterană,
ce ne-ar fi dus sub munții Olimp
la locul unde-s zeii ingropați.

Dar ai găsit o poartă
și ne-am trezit într-un etern subsol
c-o scară ca un fus
ce înșiruia lumea în gol.

Urmăream o frumoasă vorbă

Urmăream o frumoasă Vorbă
subțire și tristă ca o nestemnicia.
Într-un desiș de înțelesuri o dăpănat
și urma ei s-o prelăcut
în drum prelung pînă la stele.
Tăcerea din nopțile acestea o venă în zori
și mi-o depus în palma
un ghemotoc de silabe —
fulgi albi ca sa numise Lună.

DEBUT

cecilia bucur

Există în aceste poezii o încordare a gîndului, o exactitate a expresiei ce traduc suferința artistului, o stringență care anunță evoluția sigură a Ceciliei Bucur. Am încredere în singurătatea nemărturisită din versurile de azi ale poetei.

Aurel-Dragoș Munteanu

Schimb de scrisori

Am învățat să cunosc moartea —
o convalescență sloioasă și grea —,
Jocul este invers:
eu îi trimit scrisori
spunîndu-i că o aștept într-un vers.
Ea se bucură naiv, dar îmi răspunde:
„Acum sînt vindecată de tine.
Păstrează versul acela.
Este de-ajuns că tu mă iubești."

mariana sipoș

examene

E aplecă deasupra gardului și trage zăvorul porții, se îndreaptă, îi face loc mai întîi lui Blondu să intre, pășesc pe dalele de piatră pînă ajung pe prispa casei. În camera lui, deschide geamurile sînt larg deschise, mirosea greu a scrum de țigară. Jos pe covor, scrumiera e plină de mucuri. Patul e nefăcut. Tom netezește în grabă plătura pe el îi face semn lui Blondu să se așeze, apoi apasă pe butonul radioului cu două difuzoare stereo. Era mîndru de camera lui, mai ales după ce și-a cumpărat recamierul și radioul. Se cheamă că tot a realizat și el ceva, de cînd a ieșit pe ieafă fără el mai; puină la socoteală cele două costume cumpărate de comandă din stofă de pe rug sute de lei rastrul și cojocul alen delon.

Îșa lasă prietenul singur și iese în curte, lîngă bucătăria de vară, pe un butuc de lemn, șezi-se toarcă la rațe.

— Sărumîna! Iar avem onoarea să te avem printre noi? a întrebat el la glumă, bine dispus.

În bucătărie, pe aragaz, o oală mare cu ciorbă cu leuștean prins în grăsimea închegată deasupra.

— Unde-ați pus farfuriile alea, că mereu le schimbați locul?

Se așită în prag, adăugînd un „și" interogativ, apoi știind prea bine că a întrebat pe cînd îl scoate strigînd sus:

— Iar nu vorbești cu mine, fir-ai?

— Ce să discut eu cu un om beat?

— Eu, beat? Păi dacă-am băut trei sticle de bere, sînt beat? Ești vreo și mama-ta și mai ceva de zăbavă, că mă prăjesc.

— Păi, vezi, dumnezeu nu mă dorit să mănînci, dar nu te gîndești la mama că trebuie să te ia cu ea, pîlfăr și vîrdănar cu mîini și cu tot ce vrea tăcut el. Dar-ai încet de la servici, vine și la noi cumnata, bată-o norii, să nu se știrbă treaba prin curte și să nu vorbească lumea de noi, că ne-a pîrlit fata, nu-i așa?

— Hai, domne, lasă glumă! O cunoaște pe dinafară.

— Ți-o vrea, pune-ți și singur și măsurică...

— Vezi că nu glumesc farfuriile. În sfîrșit, aici toate murdare, vă și vine degeaba în fier să spăl vasele.

— Mă rog că nu țin-o mereu. Nu vrei să-mi aduci niște sirop de limone? Lasă că mă duc eu și farfuriile. Pune-ți să te bată-o streașina.

— Pardon! Eu sînt om să mănînc din străchini? Am mai evoluat și eu, nu?

Știa c-o enervează și aparent vorbeau așa.

— Lasă că mănînc din oală, o știu multe din petrecerile alene care știi cu siguranță că ar scrîșnească bine, venit la ziua cînd avea un cumătru botez, cu mîncare și băutură pînă ce trăgeau toate în el. Și știa cîteodată aruncă cîte două farfurii de el.

— Ce fac? Numai tu știi ce vrea soția? Dă-te la o parte, proastă! Lasă ciorba că o-am gătit pentru tine.

— Păi, atunci-mă! Pleacă la București, dacă nu-ți convine. Îți mănînc eu, știi că-s o mîncău de mămăligă, dar știi dacă nu știi, am luat curs la o școală, pentru că și învățați pentru că știți-vă, pregătirea tehnică, știi dezvoltă omenia și cultura. Știi cum vorbesc eu cu oamenii, Mario Moreno, nu? Cum a putut să mă dăruie?

În familia lor era interzis să spui: „fir-ai al dracului". Cînd erau mici, maică-sa îi bătea dacă-i auzea vreodată. Îi învățase să se respecte și să se rușineze: „Măi sînteți frați, nu ciini"...

Și-acum cu mîna lui în mîini, mută de uimire și de durere, ar fi vrut să strige: „mamă, uite cum ne-a zis Tom"...

Așa-i schimbase pe numele după ce citiseră „Aventurile lui Tom Sawyer". Și așa rămăsese pentru toți.

— Hai, mă, să mergem că iar m-am certat cu nevastă-mea. Îs aclimatizat pantalonii de servici cu altu, nu știu cum se cheamă, și-i explică lui Blondu dreptatea lui.

— La domă-tre, mă, o vezi că vine, mare doamnă de la oraș. Fardată rîmelată, cu unghiile lăcuite, nevastă-mea mamă la o fustă veche pe ea, știe trasă cu piciorul și pleacă-n grădină ca nuca pe uscat, să-mi scoată mie mama ochii pe urmă, ea cînd vine de la București și face treabă, în loc vrei să mă ajuți deloc. Ea, adică, vreau-domnișoară a ajuns profesoară, cinci ani a învățat și tot mama mîna pe sapă în să mă omenească. Crezi că d-aia vine, s-o laude bunica, că nu mai poate cînd o vorbește cineva de bine, că a terminat liceul cu 9,86, că a intrat la facultate a doua sau a treia și neapărat să precizeze că au fost 1 672 de candidați, ce

Duși au mai stat-o 5 minute de vreo zece ori.

— Ian, mamă,

— Hai, nevastă-ta, că-i tîrzie,

— Hai, băiete,

— Hai, că iar înfierți! — Tom deschide în sfîrșit ochii. Se ridicase în pat, ascunde mîna și deschide ușa. — apare iar la ușă:

— Ce-ai mai stat aici, mai aiurelii nenică? Unde-ai fi mai mîncat-o pînă la dracului?

Plecase ca să nu-și mai audă cum a dormit, în cîteva, trei minute, efectuînd cîteva mișcări de gimnastică, spălîndu-se pe dinți, se îmbrăcase în curte și pornise să se întîlnească fără grabă cu Radu.

— Tom, acuma nu vii gata? îi zice maică-sa nedumerită, punîndu-și mîinile cu mîncare pe masă.

Dar la mezeluri, ouă se instalează lîngă ea, satisfăcută și mulgetă, că nea Marin aduse cu doi pîrcălabi lîngă el.

— Iar ai început, mîță bătrînă?

— Ți-am zis ceva? întrebă el nepăsător, ștergîndu-și.

— Ce bagă, să nu mai pupi să nu te poți uita dimineața.

— Ce dracii am început, tov? Ăștia dac-au mîncat la ăia, acuma Tomi pică acum? Știi bine că, așa tîrziu cum viu eu, muncesc mai mult decît toți și sînt cel mai bun.

— Ci fi, măi băiete, dă pentru întîrzierea de azi trebuie să te penalizez.

— Gata, meștere, e-n regulă, reține-mi cît vrei, dă lasă-mă cu morala, că sînt sătul și așa... Aseară soră-mea precis că a plîns. Urechea ei fină nu suportă să audă vorbe urîte. Să-i fie de bine, așa-i trebuie, dacă nu mă lasă în pace. Într-o zi am să-i arăt eu ei. Am să viu acasă de la servici și n-o s-o mai las pe mama să facă nimic. Îmbătrînește și ea, nu mai poate. Voi tăia via, o voi săpa, voi culege fructele o să-nvăț să cosesc eu pelicul ăla de trifoi, o să-l car în pătul, o să grebles... Cînd o să fiu eu mare!... La dracu, sînt destul de mare!"

— Tom, la telefon!

— Cine? Ce faci bă, Cucule? Cînd ai venit? Le-ai luat pe toate? Examenele, mă! Ei bravo, ești anul III, da, mergem la Calul Bălan, nu, vino și la-mă de la servici, da la trei. Nu mai trec pe-acasă, lasă că mănînc la cantină. Bine, te-aștept!

★

E trecut de miezul nopții. Se apleacă peste gard, trage zăvorul porții și intră. Pe prispă, la lumina becului de-afară, ghemuită sub răcoarea nopții, maică-sa desface niște teci uscate de fasole. Ceva se fulbură în el.

— Ce faci, domne, nu mai termini treaba, mai culcă-te și mata!

— Unde-ai fi fost, maică, de nu vii și tu întîi pe acasă, să te văd și eu, să-mi spui unde pleci, să știu și eu, nu să stau cu grijă toată ziua și toată noaptea...

Tom se destinde.

— A, de-aia nu te-ai culcat? De grija mea?

— D-aia! spune femeia cu năduf, scuturîndu-se de tecile uscate și intră în casă, abia mișcîndu-și un picior amorțit.

„Cînd o să fiu eu mare..."

★

A doua zi e duminică. Nimeni nu-l mai deranjează, așa că se scoală pe la zece. Se răsucește-n pat, întinde mîna și dă drumul la radio. Aprinde o țigară și fumează în pat, cu scrumiera jos, pe covor.

Peste zece minute intră în bucătăria de vară, ridică toate capacele oalelor care fierb pe aragaz, mulțumit că maică-sa a tăiat un pui și că va mînca și el fără să-l bată soră-sa la cap.

— Pune, bre, și mie un ou că pînă e gata puiul ăsta... Mai caută prin frigider, găsește brînză, unt o cutie de pateu și se așează singur la masă, mulțumit.

Apoi în camera lui, deschide geamurile, face patul, aruncă mucurile din scrumieră, ia cana pe care-o găsise așează pe masă, cu iaurt, acum goală și-o duce în bucătărie, la vase murdare. Maică-sa lăsase mîncarea să fiarbă și luase vaca s-o mai pască puțin prin curte, să nu stea nemîncată, legată de țăruș.

El se așează pe prispă, doar cu un slip pe el și pielea bronzată îi strălucește în soare. Mai fumează o țigară apoi începe să-și curețe unghiile că după-masă se întîlnește cu o fată. Își va pune costumul nou, negru cu dungi subțiri, aproape invizibile, o cravată lată, galbenă și fetele iar îl vor opri, ce faci, Tom, unde te duci, Tom, tot să le bage și pe ele în seamă.

Poarta scîrțîie și el ridică ochii. Soră-sa cu hîrba-su își vede mai departe de treabă și cînd ajunge în dreptul lui, ea se face că nu-l vede, dar Radu îl salută prietenos și-i întinde mîna.

— Salut, Tom!

— Să trăiești, cumnate!

După cinci minute, soră-sa e deja schimbată. Și-a luat o fustă veche pe ea și niște trosi și se duce la maică-sa.

— Lasă, bre, c-o pasc eu, du-te la bucătărie și vezi-ți de treabă. Vezi c-am adus niște măsline și ulei, sînt în sacoșa cea mare.

Tom aude și i se face rău. Înadins intră în casă și dă radioul mai tare. Caută prin șifonier și găsește un sul de hîrtie pe care-l adusese într-o seară acasă, dar n-avusese timp să se ocupe de el. E un afiș de cinema. Cu forfecuța de unghii îi taie marginea de jos unde e scris numele filmului, regia, actorii, apoi cu niște pioneze fixează pe perete deasupra patului hîrtia care nu reprezintă altceva decît capul lui Charles Bronson, actorul la modă în ultimul an.

„Cînd eram mai mic, mai citeam și eu cîte o carte de pe lista aia de capodopere pe care mi-o întocmise soră-mea. Plictisitoare zi duminica, mai ales dimineața".

— Tom, bei o cafea? Hai, bă, c-a adus-o soță-ta, rîde Radu, probabil în temă cu cearta de acum două zile. Hai, că-i spun că-mi dai o țigară în schimb. Ai barem țigări?

— Am, rîde și Tom și ies amîndoi pe prispă unde pe un scăunel îi așteaptă două cești cu cafea. Pe sub sprîncene o privește pe soră-sa, care ceva mai încolo, pe sub cireși paște vaca într-o mînă cu lanțul, în cealaltă cu o ceașcă de cafea.

„Poate că ea nu are nici-o vină" — gîndi Tom. Atunci cine? Vaca! — descoperi el deodată. Și bucățica aia de pămînt care le mai rămăsese în grădină. De aceea maică-sa muncea toată ziua. De aceea îl certa că n-o ajută.

Fără vacă ar fi fost liber.

— Într-o zi o omor, îi dau una cu toporul în cap și gata!

— Cui, mă? se miră Radu.

— Vacii!

Vaca păștea cu un calm desăvîrșit, nemaipomenit de mulțumită, cădelnițîndu-și capul după firele de iarbă, înainte și înapoi, în același neobosit ritm.

Părea nemuritoare!

teatru

t

La un debut...

Mihai Ispirescu vine din Ploiești. Și cu asta mai că am spus ce era de spus. Căci a veni din Ploiești înseamnă a veni din Caragiale. E mult? E puțin?... Aș îndrăzni să afirm că în cazul de față Mihai Ispirescu face cinste onorabilului „nenea Iancu". „BoboreniI" grăiesc în pitorescul dezacord gramatical, se ezită cumplit pentru lucruri mărunte și cad într-o somnolență grea cînd intră în discuție lucrurile importante. Repulsia autorului față de lumea crepusculară este evidentă. Dar nu dușmănoasă. Mihai Ispirescu nu urăște personajele piesei sale. „Concediu nelimitat" sînt, în cele din urmă, ținte slabe. Cum corect îl definește Stelică Bate Drum: „...cînd nu dispui de o opinie personală, alegi una care îți convine. Te orientezi..." Dramaturgul caută îndărătul citorva firești slăbiciuni căldura unui temperament uman. Nu-l găsește, ce-i drept, și atunci Ispirescu are intuiția de a nu se transforma în institutor „Eleviî" săi sînt repetenți. De ce? Pentru simplul motiv că ele, personajele, nu se gîndesc la examene. La examenele vieții. A le da soluții ar fi fost simplu. A-i scoate din impas, turnîndu-le didactic, cîteva formule, iarăși ar fi fost ușor. Conștient de riscul unui atare „tratament". Mihai Ispirescu menține pe toți acești: Gigeta Geană Stelică-Bate Drum, Fany Geană Papa Romi, Jean Bolboacă, Afrodita Bolboacă și Tov. Bangu drept abrevieri ale uritului social în diversele sale ipostaze: (lăcomia, lingușeala, arivismul, lenea intelectuală, fariseismul, carierismul s.a.m.d.). De aceea personajele nu evoluează sub ochii noștri. Farsa ce le-o joacă Sandu Odre ne lasă să înțelegem ce se va întîmpla după ieșirea „eroilor" din scenă.

Teatrul din Ploiești, îndrăznind să lanseze un autor — fără îndoială plin de har — își face un titlu de onoare. Față de un talent, înti de toate, îl-am numit: Mihai Ispirescu. Față de comedie, și nu e puțin. Risul, o știm, nu este o simplă gratuitate. În sfîrșit, își face o datorie față de teatru: aceea de a pune scena la dispoziția unor nume noi. Și cine ar putea susține cu mîna pe inimă că dramaturgii se nasc gata consacrați?... E greu de prevăzut dacă Mihai Ispirescu se va „lansa" cu această piesă. Îndrăznesc să cred însă că acest dramaturg va confirma.

Viorel Știrbu

film

f

O idee în carne și oase

[illegible] de Mario Moreno, nu Mario Moreno a fost inventat de ideo, dar tot el [illegible] actori de [illegible] cu nume atît de [illegible] de a face interpreta film fiecăr[illegible] de [illegible] — de fapt e glumă din [illegible] unul, un film de [illegible] cu un titlu de [illegible] cred, în fond, [illegible] Adevăr [illegible]. Dar acest [illegible] interesant, [illegible] de a afla [illegible] de unor artiști [illegible] personajele [illegible] creînd-o [illegible] [illegible] Incitînd [illegible] [illegible] [illegible]

DEBUT

emanuel tânjală

Poet al imaginii fotografice, era firesc ca Emanuel Tânjală să aspire, în cele din urmă, şi la metaforă. Orizontul iradiază mai multă lumină decît poate să primească lentila şi decît poate să imprime pelicula. Mai ales orizontul munţilor Vrancei lume superbă, veche şi neclintită, pe care demersul poetic o exprimă nu numai prin fastuoasele ei peisaje ci, mai ales, printr-o anume trăire a celor ce-i poartă prin nobila descendenţă, însemnele. Aceasta şi e te foarte tînăra poezie a lui Emanuel Tânjală : un omagiu al obîrşiei sale, un ecou vibrant al acelei lumi

Sânziana Pop

În toamna tîrzie

Dacă mă apropii de poalele apelor
Şi ascult bancănitul pietrelor solare.
Dacă fîntînile curţilor albe de ţară
Îmi mingîie privirea sufletului curat
Dacă ascult mai atent glasul altarelor scumpe
Îmi acrotesc mai mult mormîntele
singure, singure.

Dacă mă ascund de deşurile văzute
şi cele nevăzute
Şi dacă plimbările stelelor sînt acum
mai auzite

Atunci cuiburile lăstunilor mei, singuratice,
Vor deveni adăposturi de pui aduneţi,
pentru mine
Şi eu voi rămîne să veghez
la creşterea puilor
Pe scuturile colcoroase ale vîrzobului,
şi el singuratic.

În toamna tîrzie, cînd ochii pămîntului
Au obosit de atît umblet
pe deasupra luminilor,
Cînd prispele stau aplecate peste ape,
Toate roadele pămîntului sînt
păstrate în tezaure.

Îmi este dor

Să îmi acopăr sufletul cu aripile
Păsărilor ce se apropie de seară.
Prispa bunicilor mirosse a mere
Culese de mine de cînd m-am născut.

Ochii pămîntului sînt acoperiţi cu linişte
Păstrînd neamul meu deasupra-mi
Îmi este dor de o zi cu soare şi ape
În care ei să se trezească la viaţă
Şi împreună cu munţii
Să coseacă finul păşunilor pure.

★

Ce sînt acum, nor sau fum năuc
Încolăcit cu apa şi cu pietrele sonore?
M-am aplecat spre mersul gîndurilor sure
Aţi ţinut ca lăcrămi o zi, în ceaţă rece
Dar ecoul mi l-am auzit singur cu păsările
Sînt Ulise legat de pomii verzi
Rămas ca o pasăre fără aripi, sărmană
de arbore
Au răsunat clopotele enorme din ei...
mulţi oameni
Şi de atunci cred în fiori de cînd
Copaci fără frunze, desgoliţi
de suprafeţe vaste
Acoperiţi-mi vederea pleoapelor metalice

DEBUT

ioana bălan

Poezia tinerei studente Ioana Bălan este deocamdată doar un emoţionant jurnal existenţial : grafismul delicat, uneori incoerent, e copleşit de tăcere ; autenticitatea trăirii e pentru noi semnul unui început literar. Sperăm că instinctul şi inteligenţa vor reuşi s-o ferească pe tînăra poetă de păcatul capital, grafomania, îndrumînd-o spre rigoarea spirituală care, singură, poate transforma poezia într-o tehnică integratoare, salvatoare

Cezar Ivănescu

Sat

O maşină necunoscută,
aleasă dintr-un garaj părăsit şi flămînd,
neîngrijit flămînd,
cu care noaptea dintr-o casă
sătulă de tine,
îi laşi gura de fier hămesită
să muşte pînă la roşu asfaltul,
o laţi pe umăr,
şi te miri şi tu ce uşor crezi că e cal,
pe-un pămînt din pămînt,
şi te bucuri,
şi te miri şi tu că te bucuri.

Dragoste rece

Noaptea primă pe sine sîmbăta
despărţindu-ne rece.
Ficatea iese din hrană în spini
lepădîndu-şi credinţa.
La rădăcină sîngele se strînge-a male.

Învăţase s-audă cu ochii

Era de ziua stelei: cu plete verzi,
cînd pămîntul devine cer,
şi cerul pămînt,
şi nimeni aceasta din oglindă-a oglindă,
cînd...
a venit ea.
Mergea uşor, mîncînd din cocoaşa pămîntului,
şi se făcea lumină în ea,
lumină
pentru ea.
Aripi lungi prin păreţi dîrdîind în negru,
ochi cum se descoperă-se,
acum simte tonul şi pauza.

Mişcarea se strînge, arzînd în carc.
cuvînt în ghioc,
lungindu-se ca pentru rugăciune.
Ea, adîncindu-se-n ea, cît mai adînc,
Fir lung desprinzîndu-se-n ghem de ghem,
cînd, ea-şi leagă părul în nod.
Învăţase s-audă cu ochii.

DEBUT

marian constantinescu

Marian Constantinescu scrie o poezie pentru care îşi alege şi cumpăneşte cu aplicare cuvintele, concizia de reflecţie uneori pare să-l îndepărteze de versul rimat, de cîntec. Dar nu lipseşte spiritul — fie şi rece — unei înţelepciuni sau unui ornament uşor teribil, în cadre însă, de bun simţ şi meditaţie netulburată. Deoltfel, foarte tînăr, poetul se recomandă cu scrisul său, şi, după cîţi îl cunosc eu, cu o frumoasă disciplină a lucrului în cultul rigorii lecturilor. Puţinele mele vorbe ce-l însoţesc aici pe Marian Constantinescu nu sînt decît un fel de-a exprima ceea ce de fapt există : poezia şi poeţii poeziei sale.

Ion Ţugui

Scurtă convorbire

Dacă ceva rămîne cu prisosinţă
este ce n-am putut întîlni.
Muşc dintr-un măr de cuvinte.

Replica

Acoperă-mă cu amintirea
de cuvinte
ce topesc tîrziu
zăpezi de inimă fierbinte

Acoperă-mă cu culori
de frigul meu încetoşat
o replică la ordine
a dorul de
vis
ingenunchează

Obraji

Cineva devine albăstrea
ochelarii mei — un fluture
verdele se înmănunchează
într-un şarpe
mîngîie-o întîrzierea plecării
primăvara poartă
pruncul cobîşcindu-se obraji
fu deva la
amiază schimbători
prea ceaţă cineva pe o stîncă
se sfredă
Lumina —
urîndu-mă dorul
pieptă după ce dispare

ion lică vulpeşti

greşeala

Dobre Mircea stătea în curtea Consiliului popular cu geamantanul alături. Stătea şi se uita la oamenii care veneau şi coborau scările. Asculta păcănitul morii şi vedea copiii ieşiţi în recreaţie ţinîndu-se de mînă, curgînd rînduri-rînduri. Era şase munţi de fluturi.

Moş Iosif ieşise la uşa uzinei, se uită la el lung, ca la un tablou şi-şi feri mîinile unsuroase pe pantaloni şi salopetă. Dincolo peste coamele neîntorsei se vedea dealul verde plin cu nuci şi meri. Jos, la poalele lui curgea Topologul, orbind în soare ca un fir de beteală.

Dobre Mircea aştepta pe Coşogeanu, omul de serviciu, cu cartea de muncă.

— Stai aşa că nu e gata, zice apărînd rar în coridor.

— Cum nu e gata?, întrebă

— Nu e completată.

Se aşeză pe banca de lîngă uşă, se reţinu şi-şi aruncă privirea în sus. Pe cer se fugăreau nouri albaştri de nea. O pasăre plutea în stăvilie sus. Sclipura vieţii răticită în destrămări înverşunate al cerului.

Venise spre toamnă şi cînd a coborît, l-a ţinut mai mult mirosul de mere şi frunze de nuc. Apoi a venit merele, cu nişte unimi aprinse în pomi ca evenghii în pămînt. Cineva îi spusese că dispeceriţa e peste gîrlă, dar el a vrut să vadă. L-a întîmpinat decloritu. Coborî pe scări, l-a privit de sus, scurt, rău.

— Dumneata eşti noul tehnician?

— Da, eu sînt, Dobre Mircea, a răspuns şi deodată s-a zăpăcit, aşa mai urît: odată la zăpezi făcut scurt. Bărbat pe frunte, într-o parte, apoi la mijloc şi iarăşi. Ochii verzi, ca ai lui Dobre Mircea cel bătrîn, repezite mîna prin păr şi s-a uitat pe lîngă el.

Mergea spre dispeceriat, deodată inima, ei fără ea şi deodată îi venea să fredoneze ceva, să glăsuiască un poiet, ceva ce numai pentru el a descoperit şi a cîntat. Acum ceva mai mult de o lună, în dimineaţa în care pe ei îi supăra. O tăcea să se trezească după ea, zăngănea. Dar pentru că nu găsi nimic cu care să se agaţă şi să mute lucru-se cumvachea, rezemată. Se mai gîndi pentru că ea se pudrească, mergea ca şi cum era singură. Deodată în lung, apăsător.

Au intrat în curte: au urcat o alee pietruită pe marginea, pînă cu flori şi s-au oprit la uşă. La o duşcheie, au pătruns în cameră, o cameră curată, cu un pat, o masă, un dulap şi o măsuţă. Într-un borcan erau flori care începuseră să se ofilească.

— Poftim dincolo, a zis ea şi a plecat. Iar el a rămas în prag, aşa stînd în viaţă. Lucra Topologului era plină cu ei şi vaci. Pluteau aproape de mulţimea şi creşteau cît timp că abia mai stăteau afară.

Moş Iosif veni lîngă el şi-i întinse mîna, o mînă mare, grea, aluneconată, mirosind a ulei.

— Eu mă născui în Ardeal, zise, am copilărit acolo şi am şi-un hector cu coate şi rade mulţi, dar n-au plevă. Poate să-mi dea ajutor după mîine şi zic: atunci, pentru că nu se-ar îndura de cuţeu asta în care viţe cum mugeşti oşogul, cu nişte gîndaci şi nici de gardurile aceste pune la Zmîc, veniţi-o aici de unde care împrăştie aer în unul verii...

— Aşa e, zise Iosif, dar...

— Păi de ce pleci? Nu ţi-e dragă meseria?

— Ba mi-e dragă. Cum să nu-mi fie, că de mic am tînjit să-nvăţ. Că m-am născut în ţară şi am crescut în ţară, numai acum de cînd ani ne-am mutat la Bucureşti. De cînd s-a îmbolnăvit mama, că a murit un frate de-al ei care n-avea pe nimeni şi-mi trecuse mie casa şi în sat o-aveam cum s-o îngrijesc. Aveam vite acasă, oroi Iosif, şi le îngrijeam, le spălam, le tesălam şi după ce am terminat clasa a VIII-a m-am dus la Braniţte să intru la zootehnie, dar nu m-au băgat.

— De ce?

— Pentru că mai sînt şi oameni răi, moş Iosif, şi alte, fiindcă mi-aduseşi aminte, parcă mă văd alergînd pe firul apei, vîslind aerul. Era o lumină verde, răcoroasă şi soarele se bălăbăna pe virfuri de copaci. Plecasem după re ne tînguiserm mult. „Da, mamă, îi spuseserm, am să venesc numai şi bine, n-am să-ţi supăr poate mă chiar înţeleptez la noroc.” Şi ea: „Aşa, mamă, aşa să ştii că amul mamelor ei sînt e preţuit de „mult lucru”. Şi vănuserm cum două lacrimi de sticlă i se sfărîmă-n la mijlocul bărbii. Am plecat îndărăt de gînduri spre casa dorul fratelui, unde era şeful C.A.P.-ului din Braniţte şi cînd am ajuns, gîndurile şi vaste s-au destrămat ca nişte bănci de săpun şi am rămas parcă gol, fără nici un Dumnezeu, cum se zice.

— Păi cum?

— Am văzut mai luat o masă, la care şedeau trei, nasul povestea cenaţii rideau. Ar fi în ţară viaţa lungă. Nu ştiam cui să mă adresez, pînă cînd am aplecat să mă duc galeaca cu apă rece o stîlă şi m-a văzut: „Ce-i, băiatule?”, m-a întrebat. „Îl caut pe tovarăşul preşedinte”, am răspuns. „Eu sînt”, a zis şi a venit spre mine şi l-am văzut pe cel mai mare, cu mîrşi umflaţi şi roşii vărsaţi peste gulerul cămăşii. „Zi-i repede ce vrei”, mi-a zis. Dar eu parcă-mi pierdusem graiul. „Zi-i, mă băiete, repede că n-avem timp”, s-a supărat el. „Aş fi vrut să intru la vite”, am murmurat eu. „Să intru la vite? Ce să faci tu la vite? Du-te, mai acasă şi-ţi vezi de treabă”, mi-a zis. Şi am plecat, mai întîi-mă a dorit la copaci grosul, la aceşti ca să brosesă. Mă întorceam acasă şi mă gîndeam la mama şi la cei trei şi nu pricepeam cum de se aciuiseră ei acolo la masa aia, la casa dintre frasini. Şi m-am umplut de ambiţie şi am zis că nu mă las şi nu m-am lăsat, am terminat şi şcoala şi tot...

— Păi atunci de ce pleci?

— Aici e altceva, nea Iosife, nu ştiu cum să-ţi spun. Mai bine citeşte. Şi Dobre Mircea scoase decizia. Bătrînul citi: „La sesizarea conducerii dispensarului veterinar, prin care face cunoscut că în activitatea ce o prestaţi aţi dat dovadă de nenumărate abateri, lipsind nemotivat mai multe zile, dînd permisiune de tăiere ilegală şi nefăcînd control asupra ingrijirii vitelor, Comitetul Executiv al Consiliului popular al comunei Fîntînele hotărăşte în totalitatea voturilor eliberarea din funcţia de tehnician veterinar, fără desfacerea contractului de muncă, cu drept de transfer”. Moş Iosif nu mai mişca.

Coborî omul de serviciu, îi întinse cartea de muncă şi-i luă geamantanul. Plecară spre staţie. Era devreme, mai aveau aproape o oră. Rămas singur pe marginea şoselei, se întinse în iarbă şi ascultă muzică populară la difuzorul spînzurat într-un stîlp înalt. Se uită spre lună că, la grădină, oamenu puneau varză, erau mici şi pe deasupra lor pluteau nişte valuri de căldură. Topologul se mîngîia şi gîngurea sub sălcii şi sub soare.

Veneau şi şaretă, roţile fişîiau, potcoavele ca-

Sculpturi de Mihai Olos

lului pocneau pe asfalt şi în dreptul lui doctora trase de hăţuri. Calul se opri şi ea coborî

— Uitaseşi asta, zise, şi-i întinse un traiat de medicină veterinară.

— Mulţumesc, răspunse. Doctora pleca, dar se opri şi se întoarse iar.

— Îmi pare rău, dar dumneata eşti vinovat.

— N-are nimic, zise el trist.

— Ba are, ca pulea să fie bine.

— Putea, dar n-a fost.

— De dumneata a depins totul.

— Ba de dumneavoastră. Sau poate şi de mine, că nu v-am înţeles.

— Ce să înţelegi?

— Omul trebuie înţeles. Că fiecare are o istorie. Istoria lui.

— De unde ştii dumneata istoria mea, se repezise ea. Mai bine spuneai că ai o drăguţă la Bucureşti, că nu-ţi place viaţa la ţară, că ţi-e scîrbă să bagi mîna în vaci, că...

— Dar n-am nici o drăguţă, îmi place viaţa la ţară şi nu mi-e scîrbă de vite.

— Nu eşti sincer nici acum, în ultima clipă. Iar el, moale:

— Sînt foarte sincer. Am lipsit pentru că mama e bolnavă. Nici nu ştiu dacă o mai găsesc...

Ea amuţi, minile îi căzură moi pe lîngă solduri.

— Atunci cine dracu spunea că şi una la Bucureşti?

— N-am nici una şi nici nu-mi arde. Mă duc să văd dacă o mai apuc în viaţă. Şi am avut şi nişte vise... Clipi des, iar ei i se păru că vede în ochii-i urme de lacrimi.

— Iartă-mă, tovarăşe Dobre, m-am luat după lume şi am greşit.

— Nu-i nimic, tovarăşă doctoră, se mai întîmplă

— Iartă-mă şi nu pleca, ştii te rog, că ulte, s-a întîmplat... Soţ, bărbatul meu era bucureştean şi cînd am terminat facultatea s-a însurat cu alta şi m-a lăsat cu un copil pe care-l am la mama. A zis că nu merge el la ţară, că e pictor şi nu vrea să mirosă a bălegar. Dar cu dumneata am greşit rău...

Doctoriţa începu să plîngă. Fie că-şi amintise de soarta ei, fie că greţise cu tînărul tehnician veterinar.

Sau poate şi de una şi de alta.

DEBUT

traian t. coşovei

Am remarcat cu plăcere, în versurile lui Traian T. Coşovei, propensiunea către poezia de calitate. Lecturi atente, din poeţi români ori străini, îl ajută să-şi exprime mai bine sinele. Poezia tuturor face corp comun cu propria-i poezie, cu Poezia. Dar ceea ce îl detaşează de marea masă a debutanţilor este o anumită tensiune a exprimării, a frazării, care ne face să bănuim îndărătul cuvintelor un univers la începutul punctului de expansiune

Grigore Hagiu

Poem

Tîrziu, încercînd să te fac să mai crezi
în inima mea arzînd sub un soare de piatră
ţi-am întins amintirile mele albastre
şi verzi
dintr-o planetă pătrată.

Eu ţi-am întins ţie doi sori încălzind
a planetă de gheaţă
de care să se-ntristeze tristeţea ta ninsă
şi te-am invins cu inima mea învinsă
peste care trec în goană motocicletele
de ceaţă.

Dar mie mi s-a făcut frig, doi mie mi s-a
făcut dor
de trupul tău lavindu-se de oglinzile
trecătoare
şi am murit cu inima mea
muritoare
peste care trec păsări spărgîndu-se-n zbor,
peste care trec orele arunc indu-se pe
fereastră,
pe hornuri, pe tiepte, pe sub uşă —
Soare de sezum — cenuşa de cenuşă
pentru inima mea roşie, verde, albastră..

1, 2, 3, sau a doua strigare

Unu doi trei, unu doi trei, unu doi trei
în oraşul în care infantele apar numai
în vise
casele adormeau cu ferestrele
şi uşile deschise
prin care treceau pisici elastice,
de aspic
şi care, vai, nu-şi aminteau mai nimic
despre mătuşile cuprinse de somn şi plictis
şi care îşi dansaseră de mult ultimul tango
la Paris
(căci în oraşul înhămat la căruţe
şi vizitiul
noaptea, toate infantele sînt gri...).

Unu doi trei, unu doi trei, unu doi trei
Şi cine va crede, ah, cine va crede
povestea infantei cu părul albastru
şi roşu şi verde —
povestea infantei cu părul preanegru de corb
electrizat de tristeţea zeului orb.
Poate morţii de carton cu feţele lor
rise şi plînse,
ori poate cel pe care inima ei îl
întrinse —
poate ei or să vă bucure şi or să v-odune
cu aceste rînduri pe jumătate postume.

Unu doi trei, unu doi trei, unu doi trei
cu aceste rînduri scrise cu var şi cenuşe
sub geamul vreunei măturşe,
cu aceste rînduri scrise cu mîna mea
subţire, de gîde
să puteţi plînge, să puteţi rîde
şi să alunecaţi în delir pe covor
ah, doamnelor şi domnilor...

Ciinii anului 2000

Trec secundele cu felinare de ceaţă
— în numele lor voi trăi
cu capul înfipt în norii de gheaţă
ai anului două mii.
Pe stradă vor trece îmbătrînind pe asfalt
oameni de fier, cruciade de copii
lătrate din tărîmul celălalt
de ciinii anului două mii.
Totuşi, mai avem un trecut, mai avem o
poveste
Oh, nu-mi vorbi, te rog, nu-mi vorbi
cînd trec încet cu capetele retezate
muzicanţii anului două mii.
Ah, întîmplările lui niciăieri şi niciodată
amintiri albastre şi roşii vor fi
ai calcană înaltă de piatră
pentru zeii anului două mii.
Tinereţea mea va arde cu o flăcără albastră
în oraşul părăsit de stafii,
unde ne surideau căzînd de la fereastră
manechinele anului două mii.
Într-o casă cu pereţii de sticlă
tu mă-ntrebai : ce va fi, ce va fi ?...
Butenul rîdea pictînd pe lătratul ciinelui
tristeţea anului două mii.

radio

Radio-revelion

Aşa a fost să fie : şi în ultima zi a anului şi în ultima (şi cea mai lungă) noapte cronicarul radio să şi-o petrecă alături de un tranzistor (însoţitor în drumurile de reporter al revelionului de-a lungul Bucureştiului). Aşa a fost să fie şi a fost frumos. Anticipările mele (dintr-o cronică de decembrie) s-au adeverit şi de la 9 seara pînă aproape de 6 dimineaţa radio-revelionul a fost la înălţime, respectîndu-şi promisiunile înscrise în programul radio „...vă vom oferi stimaţi ascultători, un program de divertisment, alcătuit din scenarii, schite radiofonice, cronici rimate, scenete, dialoguri, miniaturi, monologuri, cuplete de toate tipurile, epigrame, aforisme, fabule, snoave, împletite cu cîntece populare, de muzică uşoară, de petrecere, romanţe şi piese instrumentale de virtuozitate“.

Cei care au participat la realizarea radio-revelionului sînt aşa de mulţi încît ne-ar trebui două cronici numai să-i numim. Oricum, vom nota numele echipei de realizatori (Stelian Filip, Octavian Iordăchescu, Dan Ursulescu, Silviu Georgescu) şi coordonatorului programului (Virgil Stoenescu) ce-au avut misiunea unui creier electronic în combinarea numerelor astfel încît veselia şi cîntecul, poanta şi dansul să menţină un ton ridicat întregii nopţi.

A povesti acum (după ce programul s-a terminat şi aici (în cîteva rînduri) ce-a fost nu şi-ar afla rostul şi hazul. Dar, măcar pentru amuzamentul cititorilor vom transcrie un scurt dialog între două baloane aflate la înălţime : „Mai poţi ?” „Da, mai... poc“.

S-a cheltuit multă fantezie. S-au pus în valoare toate [illegible] radiofonice şi pentru asta revelionul a fost semnat o probă profesională. Un întreg ansamblu de sunete, de contrapuncte muzicale, alegerea unor texte umoristice în sine (nerecitate) prezentatoare ale unei reclame de efect, montajul toate acestea, şi cîte altele au fost folosite ca fiind specifice şi ele au dat roadele scontate.

Redactorii muzicali — Alexandru Fabian şi Titus Andrei — şi regia muzicală — Romeo Chelaru, [illegible] Gheorghe, Mihai Roman — s-au dovedit şi ei la înălţime, colaborînd [illegible] cu echipa de realizatori : nedistingînd cu vreun gen sau preferinţă el ne-au readus un an de muzică într-o singură noapte.

Asadar, un început de an bun pentru radio. Acum ca de fiecare dată, anul ce-a trecut intră în amintire. Lumea o ia de la capăt. Emisiunea din noaptea anului nou, să o luăm ca pe o promisiune a tuturor redactorilor şi realizatorilor radio într-un an plin de încercări reuşite, cu emisiuni vii, antrenante, dinamice, căutînd drumul cel mai scurt spre inimile şi conştiinţele ascultătorilor.

Rămîne ca într-o cronică viitoare să trecem în revistă cele mai bune emisiuni ale anului 1978. Ar fi trebuit (pentru a îmi onora promisiunea) să fac bilanţul anului ce-a trecut în acest număr, dar nu am vrut să trec peste această reuşită care s-a numit : radio-revelionul. Emisiune care m-a făcut să nu regret televizorul. Ceea ce nu-i puţin lucru !

Constantin Stan

plastică

Sculptura, a doua viaţă a lemnului

Semnalarea unei expoziţii personale a lui Mihai Olos în R. F. Germania este cu atît mai necesară cu cît lucrările artistului nostru au stîrnit un viu interes în publicul german, mai ales în rîndurile studenţilor de la Universitatea din Giessen. După exemplul acelei economii rurale complete, în care ţăranul era meşter în lemn, în fier, constructor, plugar, cîntăreţ etc., Mihai Olos se dovedeşte a fi pictor, sculptor, arhitect, poet şi cîntăreţ. La Wickstadt au fost expuse îndeosebi lucrările în lemn ale artistului din Maramureş. „Predilecţia mea pentru lemn, spunea Mihai Olos, într-un interviu, vine de acolo că prin lemn se anihilează diferenţa dintre o sculptură cioplită în piatră, deci din exterior şi o lucrare plastică formată dinăuntru ca un os. Lemnul are o viaţă plină, chiar şi după ce a fost doborît, astfel cum în credinţa populară omul mai trăieşte şi după moarte. Brâncuşi avea în atelierul său un uriaş butuc de lemn (tăiat cu mulţi ani înainte) care a început brusc să lăstărească. Viaţa lemnului este comparabilă cu a omului. De mii de ani civilizaţia noastră se bazează pe lemn. Cunoaşte şi tradiţia unui templu japonez din lemn, care e nou toată vremea, deoarece se reconstruieşte mereu, la fel, dintr-un material nou. La fel este întreaga tradiţie românească. O casă se face pentru o generaţie. Într-o curte ţărănească, de regulă, există două case, una veche, una nouă. Cînd vine o nouă generaţie casa veche se demolează şi în locul ei se face alta nouă”.

Marii maeştri anonimi sînt dascălii de măiestrie ai lui Olos. Sculpturile sale se alcătuiesc din îmbinarea mai multor elemente, pornind de la forma simplă de cruce : astfel una din cele mai simple sculpturi sau părţi ale acesteia este formată din şase braţe unite printr-un centru protejat şi ascuns. Pentru îmbinarea elementelor unor sculpturi, artistul — ca şi ţăranii — nu foloseşte clei, nici cuie şi cu toate acestea lucrările par crescute astfel din pămînt. În jurul unui nod, a punctului central de încrucişare, elementele care se adaugă îşi dublează dimensiunile, astfel că iau naştere nişte moduli care se îmbină între ei, ascunzîndu-şi cum am mai spus, centrul. Numai prin ştiinţa reprezentării celor exterioare se poate forma imaginea interiorului unei astfel de construcţii. Ca să ajungă la acest punct, artistul a folosit cel puţin trei dimensiuni. Dacă s-ar distinge o dimensiune ori s-ar negrija alta, nodul, punctul central, s-ar desface.

Sculpturile lui Mihai Olos seamănă cu Cetatea imaginată în carte : „Spre răsărit erau trei porţi ; spre miazănoapte, trei porţi ; spre miazăzi trei porţi ; şi spre apus trei porţi ; Cetatea era în patru colţuri... lungimea, lărgimea şi înălţimea erau deopotrivă”. Cele şase capete ale formei celei mai simple sînt ca pietrele fundamentale, dar braţele de lemn te determină să-ţi reprezinţi cele douăsprezece porţi, permisiunea de a intra şi de a ieşi.

Gheorghe Pituţ

muzică

Tristan

Un An Nou al sunetelor, imaginat ca o nouă rotire a tonalităţii în totalul cromatic, aşa cum cele şapte planete îşi reîncep ordinea mişcării, ar putea oglindi pentru urechile noastre fizice ceea ce altii auzeau ca muzică a sferelor. Această logică misterioasă a sunetelor care îl făcea pe Schopenhauer să nu includă muzica în sistemul artelor, considerînd-o mai degrabă esenţă a universului, voinţă cosmică, ne mai convinge oare ? Se împlinesc douăsprezece decenii de la anaritia acelui **Tristan** al lui Wagner, poate cel mai important moment pentru muzica modernă : anul 1859, în care un creator demonstrează pentru prima oară că vrea şi poate să fie independent de o logică muzicală dinafara lui. Începe un nou fel de a trăi al muzicii : amplificarea disonanţelor, subiectivizarea expresiei, afirmarea conţinutare a eului compozitorului, care pune în umbră logica muzicală obiectivă. Anului 1859 şi lui **Tristan** îi datorează Webern „catedrala scufundată” a tonalităţii ori Schönberg luciferismul dodecafonic de a impune o altă ordine şi realitate a sunetelor. Muzica, se spune, a încetat din acel an să fie o imagine în mic a macrocosmosului.

O altă lume, temutul nucleu, creşte înspăimîntător, se supradimensionează. Nelinistea interioară, automortificarea, orbirea prin ambiţie şi putere, apar din primele cuvinte ale lui Tristan. Vechiul conflict al legendei între pasiune şi datorie (Tristan trebuie să-şi ducă iubita unchiului său drept mireasă) este modificat, devenind un exemplu şi pe plan dramatic al „modernizării” wagneriene ; unchiul lui Tristan nici nu se gîndeşte s-o ia pe Isolda de soţie, Tristan îl imploră s-o facă deşi o iubeşte în taină al însuşi. Cînd Isolda vrea să înşăşească prin moarte această chinuitoare, înjositoare situaţie, Tristan e gata să moară cu ea.

Contradicţiile pe toate planurile devin chei deschizînd uşile secrete, pînă atunci interzise ale creaţiei. S-a spus adesori că muzica din **Tristan** contrazice textul. Într-adevăr, în timp ce cuvintele vorbesc despre dorul de „noptatic-întunecata ţară”, despre moarte ca eliberare, care ajunge în sens schopenhauerian orice „nevoie a trezirii” muzica incandescentă rămîne masă este o adevărată beţie a vieţii. Însă tocmai prin această contradicţie a reuşit Wagner să dea iubirii dintre Tristan şi Isolda un sens care depăşeşte marginile omenescului. Dorul neîmplinţuit, patima neîmplinită, au creat acele armonii pe care le considerăm acum punctul de plecare al muzicii moderne. Acorduri, alteraţii, teme cromatice, construcţia pe secvenţe pentru intensificare (un motiv alcătuit din patru sunete — scena I, actul II — este reluat de 150 de ori, într-o creştere cu efecte de-a dreptul himnotice) accentuează sensul tragicului Universul „nopţii” credincioase şi al „zilei” înşelătoare, cultul nostalgiilor absolute, virtuţii metafizic al sunetului fără prezentă materială şi proiectiră a invizibilului), circumscrie de cuvînt, grandiosul vîrtej care l-a dat în literatură pe Jean Paul, Wachenroder, Tieck, Novalis, Hoffmann a găsit în muzica lui Wagner suprema întruchipare. **Tristan**, terminat acum 120 de ani, este „pilnia” acestui vîrtej prin care muzica zilelor noastre îşi mai toarnă o băutură vrăjită.

Grete Tartler

PLANETE

Exerciții de despovărare

— Platon Pardău —

timpul se constată bolnav. Bolnav sau modificat. Sau... dat afară din timp. Nu fusese decît un simplu chiriaș sărac. Dar măcar fusese ? Tăceri numeroase. Treculurile toate se întorc de urgență din turneu, convocate la un singur timp supraviețuitor : prezentul. Nici viitorul nu este mai puternic decît el. Nimeni.

În principiu, ar putea începe oricine oricînd. Lumea însăși.

La rîndul său, spațiul s-a pomenit orfan și tinjește. Omul dispune de el discreționar, motolindu-l, destășurîndu-l, stringîndu-l, străpungîndu-i în fel și chip stofa, lărgindu-i pleurele. Înseși laboratoarele lui centrale metecăle, confundă amploarea și direcțiile, nici un aparat nu mai răspunde la comenzi, firește se vor cere inventate instrumente noi de măsură, care să funcționeze în meta-legendă. Firește ? Dar aici normal e tocmai suprafirescul !

Ipotetic, Ulise poate fi oriunde. Ubicuitar, e dincolo de tărîmul surprizelor că ivirea lui e posibilă de pretutindeni, mereu.

Ca fecioarele din biblie în așteptarea mirelui, trebuie să fii pregătit pentru orice eventualitate, pentru orice lovitură de teatru (or să te întîmpine chiar mai multe în total decît era trebuitor) la citirea **Minunatei povești a dragostei preafericiților regi Ulise și Penelopa** de Platon Pardău. Personajele înseși se pot aștepta la orice din partea autorului lor, care nu le acordă decît dreptul de a i se supune fără reproș transformate în mingi, plase elastice, bureți fluide, aburi și răspunzînd la comenzile cele mai hazardate. Cititorul e antrenat, captat, ținut, în ciuda risipelor de combinații hibride, fantaste, agere și chiar iritante, a alunecărilor neîntrerupte de realitate și ficțiune, a continuelor deghizări, transferuri, obsesii, aluzii, pe care le întreține musculatura unui optimism contaminant : optimismul imaginației lăsate să nu mai asculte, să fie liberă, să se scalde în propriile emulsiuni. Că se dilată ori se comprimă ca la porunca unui prestidigitator, fiecare ecou (de fapt, se poate argumenta și că nu există nici un ecou, ci doar o predispoziție inepuizabilă către ostroave de alegorii și barocherie, în sunetul clocotitor al cărora — ca pe gîtul unei pîlnii, ca într-o ecluză enormă — se surprind atrase și topite fabule, farse, ofense, parodii, imnuri, legende, limbuții, obiceiuri, gravități, concesii, premoniții), fiecare ecou ia forma vasului în care este așezat și-n care nu va face rădăcini. Eroii acestia ne antrenează și ne cheamă cu ei, ne alipesc peripetiilor prin care au de trecut la nesfîrșit nu prin derizoriile destine ce li se prescriu succesiv și li se schimbă adesea, ci printr-o disponibilitate incredibilă la orice, prin desfriul lor de neîngrădire, de explozie „epică", asemeni unor elemente bune conducătoare de orișice soi de electricitate inventată, existentă, simbolică, inventabilă și presupusă.

O mascaradă cinematografică, un surplus de trucuri de regie teatrală, potențările absurdului și paralogicii, recursurile la huzurnarul și cuptoarele alchimiei, excesivitățile de bazar, dexteritatea colajului de situații, de epoci, de concepții, fizionomii, temperaturi etice, comportamente, limbaje rezumă (dacă se mai admite vreun sens verbului a rezuma, în atari circumstanțe...) ceva din însăși firea cu spețele acestui la urma urmelor original tonus aval: frămîntărilor pînă la spumă și delectîndu-se și cu străvezimile clăbucului său. În și cu metronomia incontenienței sale epice.

Cartea începe din toate părțile deodată și în loc să continue, începe iar. Ulise, asezat poliție într-o cameră cu umedenie de în clipa cînd concentrîndu-și simțirea [illegible] dau năvală înăuntru să-l prindă, spre uimirea tuturora, a dispărut, nu e. De fapt, este. Ființa e în fiecare din ei altfel. Ulise dispărutul s-a metamorfozat în detectivi, în investigatori, în variante prodigioase ale lui, legende cu [illegible] alte suhaituri de arene [illegible].

★

Nu se știe dacă războiul Troiei a avut loc, nu se știe dacă l-au determinat pricinile consemnate ici-colo sau cauze azi necunoscute și necunoscibile poate și lui Homer, nu se știe dacă Ulise a plecat în acel război sau în altă aventură, nu se știe exact cu cine, nu se știe dacă Penelopa l-a așteptat sau nu l-a așteptat, sau nu avea pe cine aștepta, nu se știe dacă Ulise s-a mai întors sau se va mai întoarce, nici cînd nici cum, nu se știe pe cine a găsit la înapoiere, nu se știe complet pe cine a lăsat, nu se știe dacă Ulise e Ulise și dacă Penelopa e Penelopa etc. Biografiile nu numai că nu coincid, plăsmuite după alte plăsmuiri și ele, dar devin pretexte la comentarea și inventarea diverselor evuri ale decadenței, sfărîmăturilor, împrăștierii, violenței s.a.m.d. Prin urmare, ceva tot ajunge să se știe ori să se sugereze : că toate aceste mai multi sau mai puțin diafan-spectrale intrupări și situații n-or fi ele cum au fost, dar sînt ca și cînd așa ar fi putut fi și dezvoltă gradul de elasticitate al imaginației, puterea de asociaționism, fluidizează pereții realității, o așează într-o postură îndoielnică (ea, realitatea, este sau nu este ?), corup rigorile, dau impulsuri și nostalgie setei de libertate, fac o plămadă cvasi-magică din care pot ieși (ba chiar și ies) neașteptate înfățișări de gîndire, tipare de un hibrid fantastic, însă germinînd la rîndul lor fii, consecințe fabricate, iritabilități, eșantioane și mai laxe, și mai puțin previzibile, deci și mai apte să incite fantezia, verva, magnetismele, ambianța, contactul și să le pună în starea de febrilitate cea mai propice spectacolului. Nici nu-ți dai seama că povestea, încropită sporovăitor din suite și mii de amănunte epice derizorii, centrifugale, nici nu este o poveste, ci tocmai — dimpotrivă — nisipul rumegușul, firimiturile, cenușa unei ipotetice, unei foste, unei îndoielnice povești. Eventual, minunate. Minunat este sigur în schimb, întreg peisajul nins de pe floarea dispărută, întreaga pulbere de aur și de ecouri în care s-a transformat basmul strivit în atîtea și atîtea feluri de atîtea și atîtea copite. Cartea este un spectacol, un film turnat fără economie de materiale, în care luxul de mijloace se la prodigios la întrecere cu o disponibilitate spirituală de cel mai bun augur. Cu încîntarea euforică pe care o simt copiii pentru întîia oară, introduși, pomeniți, strecurați pe-ascuns în beciul sau în podul caselor bătrîne, unde s-au depozitat prisosurile, stricăciunile, rămășițele, uitarea, maladiile, putregaiul, somnul și desuetudinea obiectelor din cine știe cîte existențe, autorul descoperă o țară a minunilor, o planetă mirifică prin învelișurile și goliciunile căreia zburdă c-un teribil nesaț, tot mai flămînd cu cît mai lacom înfulecă prin toate simțurile senzații, unele mai năvalnice decît altele.

★

Cu răbdare se pot alege însemnări, nuanțe, scripeți pentru scheletul unui jurnal de experiențe și de falsă morală, se poate constitui o gamă largă de aforisme, poate fi desprinsă scăpărarea unor metafore și fragmente nedeosebindu-se de cutare versuri notabile, ce s-ar vădi la locul lor într-o culegere lirică ; tot cu răbdare (și nu cu o deranjantă răbdare) se fac reținute sarcastice observații, acuități, rosturi și nerosturi ale comportamentelor sociale, tipuri de gîndire sau de blocare a gîndirii, de spete de a acționa situate unele cu altele sau față de altele în raport contradictoriu ; ai de surprins și decupat dialoguri bine întreținute, nu numai pentru că într-adevăr vii, dar citeodată ambigue, dar adesea cu derive complicate ; și de înregistrat **habotudini**, capricii, confecții, stridențe, portrete indeminatic smulse observației sau deduse din ansambluri, apoi dezasamblate poți zbovi la descrieri care îți se impun prin culoare, proporții, eufonie și forță ; în sfîrșit, vezi cum literatura, teatrul, cinematograful, istoria, arhivăngia, pictura folosesc dezlănțuit, competitionar, mijloacele de care cu toatele dispun spre a fi agreabile cititorului, chiar dacă prin supraoferta nu totdeauna o și reușesc la modul suprem.

Cum însă nimeni nu stă să-și specializeze răbdarea în alcătuiri de extrase pe genuri literare și artistice, oricît de atractive, în final ne vom resemna să nu ignorăm că romanul rezistă prin instinctul de a favoriza — în locul oricăror corectipuri: **dogme**, inhibări, scheme paralizante — sentimentul decompresării, confortabilității, destinderii, dreptul de a fi în recreație și de a prelua gustul vacanței, suculența inventivităților corelate delectabile, tentația gratuității, între dezgusturile și alergia la numeroasele table de legi și legi de aramă cărora literatura le-a fost sortită ostatică.

Mai demult, cînd n-avea decît trei ani, pentru întîia oară, am fost cu copilul meu în satul avelor crăpat și fără noroc, de unde cobor, împutinat primăvară-toamnă, semestrial, de apele Buzăului, însă sprijinit și din față și din spate, poate, de umeri a două păduri. În clipa în care am ajuns acolo, printre porni înfloriri, căței și lăcuste brune, am văzut-o pe Marta ridicînd brațele spre cer, spre soare, spre păsări și spunîndu-ne cu toate cuvintele lumii parcă într-o singură suflare : **„Aici pot să fiu cît vreau !"** Nu-și exprimase și nici nu-i cunoscusem pînă atunci vreo dorință în acest sens, pînă atunci, și nici n-a auzit-o vreodată, măcar o dată, țipînd, însă în clipa aceea, spunînd-o, mi-am dat seama că descoperise ceva egal cu paradisul : adică libertatea. Libertatea de a nu mai fi numai între ziduri, într-o culie cu capace verticale, pusă deasupra altor cutii în apartamentele de prin blocuri, în canoanele de prin blocuri, în orizontul, spațiul și convalescența morții de prin blocuri. Față în față doar cu natura, care e (dintr-o rațiune numai a sa) plină de zei anonimi și cunoscuți, vitregi sau favorabili, mari, mici și de toate dimensiunile puterii sau neputerii morale.

Ei bine, la lectura minunatei lui „povești", cuprinzînd — poate — istoria lui Ulise și a Penelopei, romancierul Platon Pardău ni se prezintă pentru prima dată într-un exultant și prielnic teritoriu al descătușării, unde (așa cum nu era obișnuit nici el, nici literatura lui) poate țipa cît vrea, poate sări, experimenta, fugi, bocăni, palpita și impodobi cît poftește și cu ce vrea, de mai multe ori (nici n-o evită !), pămîntul și cerul, apa și închipuirea cu orice soi de exerciții de oratorie, mișcare, stil, avînt și despovărare.

E ca într-un acrobatic antrenament al învățării alfabetelor libertății creației.

Ion Caraion

CARTEA CU PRIETENI

Corneliu Leu

S-a născut într-un crater asiatic, la Medgidia. Pe buza de smarald a gropii ciulinii se hrăneau cu vînt, dropiile cu ciulini, ovăzul cu pusti tăți, caii din tabunuri cu spumă de mare, tătarii cu ferestre oarbe, Dunărea cu pepeni, cu frontiere trecute numai noaptea, cu gînduri de adolescent, pierzîndu-și urma în Bosfor și-n Indii. La nașterea lui, luna semăna cu ochiul dracului, telele aveau trup de arșiță, țițe de iarbă în care pîriie focul și norocul se îndopa cu grauri între lacuri sărate. Prin urmare, Leu e o bucată de fagure din țărmul Dobrogei, fascinat de crivăț, de virtejuri de nisip, de floarea-soarelui și de semnele enigmatice răsărind pe fruntea Deltei înainte de a izbucni furtuna. E plin de grîu, de iepuri și de prepelițe pe amîndoi umerii gîndului, e plin de lut nebătut de ploi în toate cutele darului și-i plin, în apusul timpiei, de coviltire de rogojini sub care dănțuiesc țigani nomazi. În cărțile lui cele mai bune, eu aud ropotul herghelиilor din Dobrogea goninđ să hea aurora și luceferi din ferestrele Brăilei, simt patima și viciul subțire, cele două leacuri de viață nesăbuită și dulce și trîndavă care au făcut slava Balcaniei — picături de sînge adunate cu pumnalul din Orient și strecurate în potirul nostru. Leu e amestecat cu petrecerea, ca aurul cu trădarea, cîntecul cu moartea din dragoste și cuțitul cu noptile tavernelor din port. Asta pentru că atunci cînd era mic, taică-său (Dumnezeu să-l ierte pe Dom'Papa că m-a curățat de-atîtea ori la pocher) negăsind o creșă în Medgidia, îl închidea pe Cornel, ziua într-o popicărie, noaptea într-o cafenea, iar sărbătoarea îl ducea la Constanța să-i arate pescărușii de la streașina Cazinoului.

Leu își poartă singur simbetele : adună vin din toată țara și-l duce la păstrare într-o casă din Poiana Țapului, exact în perioadele cînd toți prietenii săi se află în vacanță la Sinaia. Gîndindu-mă la pivnița lui afirm răspicat că eu urc la munte ca să cobor.

Leu scrie ca un om care a umblat cu mîna prin jarul tingirilor din bazarele Levantului. Povestește iubind. Scormonește în arome cu un crin galben. O barcă de sidef plutește pe valurile Fetei Morgana. Moartea, în Halima, e iluzie, ea nu se petrece decît pe fundul de amforă și e secretul, păzirat sub pecetea neagră al celor duși. Dropia e mai eternă decît moartea, triumful e un minz și o poveste. Nemurirea trece din vorbă în urechea care îl ascultă. La noi se termină Europa sau începe visul ? Într-o zi, fiindcă amîndoi iubim Dobrogea, trebuie să înălțăm în pragurile ei de basm mari lespezi de sticlă neagră și albastră de care să atîrnăm șiraguri de scoici pline de vuietul cîmpiei care se varsă în mare.

Cu Leu mă întîlnesc și beau într-un pridvor de piersică. Și nu ne desparte niciodată decît un spic de secară.

Fănuș Neagu

Un critic cu merite de pionierat

„dictatura spirituală"[1] exercitată de școala sămănătoristă nu este, în fond, decît prelungirea divergenței de sens (între junimiști și gheriști) atribuit dezvoltării statului român. Dar acolo unde doctrina sămănătoristă popularizează sociologic paseismul, în ordine culturală precizarea de bază țintește să recomande artistului revenirea la surse. Lovinescu, rezumînd directiva în chestiune, reține argumentul acesteia că „...națiunile neexistînd decît prin cultură" (...) „naționalitatea operei de artă este, prin urmare însăși condiția ei de existență"[2].

Naționalitate ar fi, a spus-o Iorga și alături de el au mai spus-o și alții, puterea creatoare a culturii umane. A vorbi despre cultura națională și a trage de aici concluzii relative la capacitatea de creație (sau de imitație) nu este însă monopolul lui Iorga. Merită de subliniat că multe dintre generalizările lui aparțin unor publiciști care îl preced. Acestora le datorează sămănătorismul aflat înainte de anul 1901 în fața sa de gestație sau de geneză o șlefuire spre aplicări de natură mai generală. Cel la care ne referim aici este Al. Antemireanu. Altul ar fi Ilarie Chendi.

Despre activitatea acestuia din urmă s-a mai discutat. L-a pomenit favorabil Mihail Sadoveanu. O vom face și noi dintr-un alt unghi. În schimb despre Al. Antemireanu nu știm să se fi pronunțat nici o judecată în ultima jumătate de secol. Cînd trece în revistă „Situația criticii la sfîrșitul veacului" în secțiunea **Evoluția criticii literare**, Lovinescu îi amînteste pe Iorga, S. Mehedinți, Ilarie Chendi, O. Tăslăuanu ș.a. printre promotorii literaturii țărănești (limitînd esteul la o singură clasă) însă omite să-l semnaleze — fie și fugitiv — pe Al. Antemireanu.

Evident, nu e vorba de a fi șters de pe harta literară un nume de impresionantă rezonanță. Influența exercitată de Al. Antemireanu prin suita de foiletoane tipărite între anii 1896—1901 în reviste rămîne, oricum, de domeniul actiunii imediate. Mulți l-au întrecut prin eleganța cugetării ; în materie de simț polemic Iorga e inegalabil, totuși, cum se va vedea, Antemireanu știe să se plece peste cărți, să vadă nota specifică și să definească peste realitatea curentă realitatea superioară. Prin urmare lorghist „avant le lettre", dar deloc caricatural sau simplist, dimpotrivă animat de o reală forță de contagiune. Ca și Iorga, marcat, dacă se poate spune așa, de comunitatea de idei și de acțiune circumscrisă la un evocator ideal patetic.

Îi aparțin niște „încercări critice" sub un titlu, contrazis de conținut, **Junimea și școalele ei**[3], Antemireanu înregistrează între copertile cărții mai puțin un elogiu junimist și mai mult exaltă, anticipînd din instinct, temelurile fixate în constiința lui Iorga de necesitatea de a da „neamului românesc o literatură care să pornească de la el, de la ce este mai răspicat și mai caracteristic în el și de a da în același timp literaturii universale, în formele cele mai bune ale ei, un capitol nou și original"[4].

Iată cum o spune singur, cu regretă drept de prioritate : „Două tabere stăpîneau activitatea noastră literară. De o parte mica tabără a d-lui Maiorescu — tabăra «Junimei» (...) — de alta, tabăra teoreticienilor naturaliști și social-democrați. Și de una și de alta erau deopotrivă surghiunite tocmai principiile care trebuiau să formeze călăuza literaturii și vieții noastre intelectuale naționale.

[...] Nouă ne trebuia însă o literatură națională ; ne trebuia o viață intelectuală românească, în legătură și în continuitate cu trecutul nostru"[5].

Pe Iorga îl vesteste mai întîi prin antijunimism. Ideea națională în sens optativ și moralizator („Nu ne trebuie scriitori cari să ne zugrăvească așa cum sîntem, ci de aceia care să ne exprime în scrierile lor o concepție nouă mai bună, mai înălțătoare despre viața și viitorul neamului nostru")[6].

Idealul, între anii 1830—1870 ; în care predomina un sentiment puternic, s-a bucurat de mare audiență. Heliade, Cîrlova, Gr. Alexandrescu, Cezar Boliac, Bolintineanu, Eminescu personifică la modul romantic sufletul național. Scăderile liberalismului, marginal pînă la falimentul său, se resimt și în literatură, explică Antemireanu. Intrînd în declin liberalismul sună demagogic, ideile care puteau înflăcăra la 1848, acum s-au manierizat împotriva acestui curs al faptelor se ridică **Junimea**, cerînd schimbări în numele unui scop purificator.

Însă dacă s-ar fi urmărit cu adevărat, crede Antemireanu, combaterea răului, curățirea trunchiului fraged de ierburile care-l năpădiseră, nu era satisfăcătoare extirparea hălăriilor, mai trebuia ceva. Acest ceva exclude limitarea la invectivări și negații. Or, deviza Junimii, arată Al. Antemireanu, este sintetizată de titlul unuia dintre articolele lui Maiorescu, **În contra direcției de astăzi în cultura română**.

Pasoptismul, pe scurt, a avut și greșeli : a-l ridiculiza pentru erori fără a vedea și ce cucerise nu este drept. Căci dacă i se imputa lipsa de rafinament estetic se cuvine văzut și ce a făcut Junimea sub raportul fondului. Ea a regenerat forma, crede Antemireanu, recomandînd în numele esteticii metafizice o cugetare mai puțin fierbinte însă mai ingrijită. Junimea merita mulțumiri dacă se oprea aici. Dar a căutat să dea o importanță secundară naționalismului. În numele frumosului s-a pledat la Junimea pentru o evoluție marcată observă același Antemireanu (vezi pag. 15—16) de „importarea principiilor esteticei germane". Să nu fi fost, pe-atunci, necesar patriotismul în literatură, se întreabă comentatorul. De unde și atacul formulat de Antemireanu pe baza sesizării unei anumite înstrăinări de sufletul popular la majoritatea junimiștilor : „Dacă **Direcția nouă** a fost de folos pentru forma scrierilor și pentru gustul public, a fost păgubitoare pentru scriitori, căci nimicindu-le vechiul ideal — patriotismul — nu le-a dat altul în loc...". Vădit, Antemireanu neglijează să remarce cum în credința evoluției de la rural la urban Maiorescu ingrădea misticismul țărănesc însă prețuia realismul cu finalități clare, de substrat ponderal. Pe de altă parte, cum — respectînd evident literatura populară — refuza anacronismele și nu adaptarea folclorului la formele noi de viață sau idealitatea imaginației primitive ca izvor pentru literatura cultă. În definitiv, Maiorescu nu accepta dizolvarea poeticului în verbalism, văzînd o abatere a lirismului în cîmpul speculației logice sau retorice, dar se arăta receptiv și profund interesat de acele procese de subiectivare care nu ies de sub controlul exigenței estetice. El trebuie, deci, judecat ca un partizan al rationalității clasice și nu ca oponent aprioric al romantismului valabil, verigă esențială pentru evoluția literară și pentru îmbogățirea sufletului omenesc cu trăiri noi.

Pentru Antemireanu lucrarea maioresciană, deși parțial ocolitoare, nu valorează cît s-a crezut, dată fiind perturbarea creată de aceasta în mersul revoluționar al civilizației române. Condamnarea acțiunilor de exaltare a însemnat deprecierea participării creatorilor la incorporarea, prin literatură, a fondului autohton.

Antemireanu are onestitatea să constate că nu se petrece o coborîre, că prin **Junimea** se înstrăinează de sufletul poporului. Pare chiar încredințat că fără Eminescu și Creangă, Junimea nici n-ar avea ce scriitori să-și revendice. Acestia s-au lăsat atrași din stimă pentru personalitatea lui Maiorescu, în rest Junimea „...n-a produs nici un scriitor". După moartea lui Eminescu doar Vlahuță mai face impresie „junimistă", simplul fapt că alți doi mari poeți ai fazei de după Eminescu, Macedonski și Coșbuc, se depărtează de eminescianism denotă că Junimea a pierdut din credibilitate.

În fine, St. O. Iosif poet corect, elegant, cizelat, n-are inspirație înaripată. Și asupra lui Junimea ar fi exercitat o nimicitoare compresiune.

În proză numai aparent situația se înfățișează deosebit. Cu Bălcescu, Russo, Odobescu, proza a ajuns la ipostaze admirabile și la o frazare elegantă. Creangă și Ion Ghica sînt doar atractivi și atîta tot. Proza a regresat, conchide Antemireanu (v. pag. 33).

Opoziția junimistă a beneficiat în persoana lui Hașdeu de un mare aport pamfletar. În scrisul lui se întretaie erudiția și elaborația spontană, vehemența protestatoare și idealismul. Aprecierea lui Hașdeu pentru pasiunea filologică și istorică ca expresie a patriotismului nu exclude, în vederile lui Antemireanu, dialogul cu spiritul european. Universalitatea artei rămîne perfect compatibilă cu spiritul european. În notele sale fundamentale, zice tot Antemireanu, „Spiritul european poate să se dezvolte cît de mult, căci el nu va stînjeni niciodată dezvoltarea literaturilor naționale"[7].

Argumentele sale sînt culese după lectura cărții lui Brunetiere, din **Etudes critiques sur l'histoire de la litterature française**, dar se raportează la ritmul intern al propriei gîndiri. Dacă pot fi rezerve la stil, cugetarea în întregul ei mi se pare pentru anul 1901 viguroasă și perfect judicioasă : „Se va putea vorbi întotdeauna de o literatură națională cîtă vreme va exista acea individualitate colectivă care se numește națiune și care presupune o fire particulară, obiceiuri, limbă și aspirațiuni deosebite. Individualitățile acestea departe de a tinde să se contopească într-o mare masă socială omogenă, tind dimpotrivă să se diferențieze tot mai mult, să se definească din ce în ce mai clar ca unități etnice deosebite"[8].

Întrucît fizionomia proprie caracterului nostru național este încă departe de a fi conturată literar, proces care reclamă răbdare și stabilitate, Al. Antemireanu corelează desăvîrșirile procesului de intervenție critică. Drept care misiunea ei rezidă în „...crearea unei puternice literaturi naționale ; fortificarea și întregirea caracterului național și înălțarea sufletului românesc [...] Iar ca metodă : judecarea unei opere literare prin raport la caracterul nostru național și în vederea influenței pe care ea ar putea să o exercite, în bine sau în rău, asupra dezvoltării, perfecționării și întregirii acelui caracter"[9].

Ca scriitură, valențele de lector ale lui Antemireanu se desprind cel mai bine din aliatul teoretic, atunci cînd criticul studiază poeții ardeleni.

Henri Zalis

1) **E. Lovinescu. Istoria literaturii române contemporane. Vol. I, București, Editura Minerva, 1973, pag. 42.**
2) **Op. cit., pag. 43.**
3) **București, Tipogr. Dor. P. Cucu, 1905, pag. 111.**
4) **N. Iorga. O luptă literară, vol. II, pag. 180.**
5) **Op. Cit. pag. 4.**
6) **Idem, pag. 7.**
7) **Op. cit., p. 50.**
8) **Op. cit., pag. 49.**
9) **Idem, pag. 53.**

INSTANTANEE

Apologia muncii

O vibrantă apologie a muncii reiese din majoritatea celor 27 convorbiri despre **Muncă, idealuri, creație**, avute în decursul anilor de doctorul Virgil Sorin și apărute în Editura **Albatros** (București, 1978). Au fost interogați, — de la Alexandru Balaci, cunoscutul italienist, la Henri Wald, notoriul gnoseolog, — muncitori manuali și intelectuali, deplin calificați, așadar, să vorbească din proprie experiență, despre munca lor și despre resortul ei: voința, unită cu tenacitatea. Aș spune că răsplata supremă a muncii, în afară de recunoașterile publice și cele oficiale, este longevitatea : trei dintre academicienii consultați au depășit această vîrstă: chirurgul ortopedist Alexandru Rădulescu, lingvistul Iorgu Iordan și sculptorul Ion Jalea, mare invalid de război din 1917 (o singură mînă, călăuzită de focul sacru al talentului, i-a fost suficientă să îmbogățească patrimoniul nostru artistic cu opere trainice în piatră, marmură și bronz).

Îl felicit pe autorul cărții, nu numai pentru luminosul **Cuvînt introductiv** și pentru substanțialele note bio-bibliografice, dar mai ales pentru că a știut să se adreseze nu numai celor maturi și virstnici (ca să nu spun bătrîni), ci și foarte tinărului energetician Mihail Roco, care și-a luat doctoratul la 29 de ani, cu o teză de hidraulică teoretică. Se știe, de la Corneille încoace, că „valoarea nu așteaptă numărul anilor". Nepot al fondatorului „Gazetei matematice", Roco rostește acest remarcabil **credo**, în finalul convorbirii lui:

„— Profesiunea trebuie iubită. Este necesar să ai un ideal, un scop în profesiune, pe care să le urmărești cu pasiune și tenacitate. Pentru a progresa, primul prieten trebuie să-ți fii tu însuți, să fii critic față de diferitele manifestări și realizări; să fii sincer cu tine, să urmărești să te perfecționezi, să înveți. Realizarea profesională este un obiectiv primordial în viața fiecăruia. Orice nouă cunoștință este ca o nouă fereastră de la care nu puteai privi înainte. Noul trebuie căutat și descoperit prin eforturi stăruitoare, de fiecare zi. Criteriul esențial al aprecierii activității fiecăruia este gradul de utilitate socială a acestei activități pentru cei din jurul nostru".

Așa este. Pe linia maternă, Mihail Roco este nepotul poetului român de limbă franceză, diplomatul Charles-Adolphe Cantacuzene, discipol al lui Mallarmé, subtil gînditor și editor al **Paginilor alese** din opera principelui Charles de Ligne (care a văzut lași în timpul războiului ruso-austriaco-turc din 1788).

Nichita Stănescu, poetul adorat de tineret, afirmă printre altele:

„Poezia românească de astăzi este una din cele mai interesante poezii pe care le-a avut istoria poeziei românești și în același timp cred că ea este una din cele mai interesante poezii care se scriu astăzi în lume. Indiferent dacă este cunoscută de străini sau nu, valoarea ei de experiență umană rămîne în sufletul meu intangibilă..."

Fie ca și universul întreg să fie de acord cu diagnoza de mai sus!

Pictorul Dan Hatmanu își folosește în atelier „timpul liber propriu-zis". Aceasta vrea să zică desigur că pentru un creator, nu prea există timp liber. Acesta este, în definitiv, apanajul fericiților gură-cască.

Am citit cu emoție cuvintele regretatului C. C. Giurescu, alt mare muncitor, al cărui prim îndemn este acela „de a munci serios, de a munci conșecvent, de a nu lăsa să treacă nici o zi..."

Cred că împăratul roman Titus considera cea mai proastă dintre zilele lui, aceea cînd își spunea singur:

— Diem perdidi!

O zi pierdută, într-adevăr, se adaugă la bilanțul negativ al existenței noastre.

Singura reprezentantă feminină a cărții, artista emerită Dina Cocea, este un exemplu remarcabil de mare talent artistic și de tot atît de mare putere de muncă, spornic risipită în numeroase activități obștești. Reținem din declarațiile ei sale:

„...talentul se dezvoltă prin muncă și se irosește, se degradează prin comoditate".

Cel mai vioi octogenar al nostru, — l-am numit pe maestrul cinefil D. I. Suchianu, deapănă interesante amintiri de la **Viața românească**, al cărei statornic și strălucit colaborator — o vreme și codirector — a fost. În vacanță, ne spune, lucrează „mai mult ca oricînd". Polisportiv, practică skiul, tenisul, crawlul și paradoxul. Ca să-l imit, voi spune că, personal, mă obosește numai lipsa de activitate. De aceea încerc din răsputeri să o elimin. Îmi mărturisesc însă totala ineptitudine la sporturi, recunoscînd în antrenamentul disciplinat, una din formele exemplare ale muncii și exprimîndu-mi admirația pentru copilele noastre care au cucerit admirația lumii întregi prin rezultatele muncii lor.

În încheiere, aș aminti că cei mai mari scriitori români interbelici au fost atîția atleți ai muncii cotidiene.

Șerban Cioculescu

FRAGMENTE CRITICE

Proba labirintului

Pentru un scriitor care trăiește în străinătate, mărturisește Mircea Eliade unui interlocutor (Claude-Henri Rocquet : **L'Epreuve du Labyrinthe**, Editions Belfond, 1978) — patria este limba maternă pe care continuă s-o vorbească în casă cu soția. O patrie interioară pe care o poartă cu sine în America și în Franța. „Nu-i o contradicție și nici o tensiune — spune el mai departe — între patrie și lume. Oriunde ai fi, **exista un centru al lumii**. Odată fixat în acest centru, ești la tine, ești realmente în adevăratul sine și în centrul cosmosului".

Patria continuă să rămînă un spațiu mitic pentru cel care cercetează istoria miturilor. Mircea Eliade va scrie de mai multe ori despre acest spațiu sacru pe care îndepărtarea și timpul nu-l estompează. Nu-i vorba de obișnuita nostalgie a **înstrăinatului** (sau nu numai atît), este o legătură spirituală adîncă pe care delimitările spațiale și accidentele destinului individual nu o pot întrerupe. Unii, părăsind locul nașterii, copilăriei și formației lor, se grăbesc să-l uite. Pentru Eliade, orașul unde s-a născut și a copilărit constituie o geografie sacră : „pentru cei care l-au părăsit — scrie el undeva — orașul copilăriei și adolescenței devine totdeauna un oraș mitic. Pentru mine, Bucureștiul este centrul unei mitologii inepuizabile. Prin intermediul acestei mitologii am ajuns să cunosc adevărata lui istorie. Și, poate, pe mine însumi..." De la **mit**, Eliade ajunge la **istorie** și, de aici, la **om**. Sau invers ? Mă interesează ce gîndește acest mare savant despre posibilitățile omului, azi. Scrie, acum, o istorie a credințelor și ideilor religioase, după ce a scris un număr considerabil de studii analitice pe teme similare. În toate este vorba despre om, omul **mitic**, omul întîmplărilor primordiale. Ce legătură mai există între experiența lui și omul modern ?

Mircea Eliade crede că omul n-a pierdut cu totul rădăcinile lui mitice. Experiența umană, în genere, se constituie dintr-o serie de probe inițiale, conștiente sau inconștiente. Acestea **fac omul și-i determină condiția**. „Sacrul", care intră în definiția omului, nu implică — avertizează în mai multe rînduri Eliade — credința în Dumnezeu, în zei sau în spirite. Sacrul este „experiența unei realități și sursa constiinței de a exista în lume". El nu se situează „în afara" realului, ci în interiorul experienței umane. Din această cauză, individul profan poate ajunge la partea lui sacră printr-o probă inițiatică. Poziția lui Eliade este, în ciuda noțiunilor cu care operează, rationalistă. „Pentru mine — va scrie el — sacrul este totdeauna revelația realului".

Miticul nu poate dispărea în societatea tehnocrată pentru că nu pot dispărea unele revelații primordiale. Cîteva lucruri nu se pot modifica, explică Mircea Eliade : rotația zilelor și a nopților, iarna și vara, există pretutindeni cerul și omul din orașele fără arbori poate vedea stelele și luna. Pot fi schimbate valorile religioase, dar omul va fi, totdeauna, integrat într-un ritm cosmic. Chiar omul cel mai profan, profund **areligios**, zice Eliade, trăiește fără voința lui în acest ritm și cu această încărcătură mitică în el pentru că, în cadrul lui de existență, cosmicul se manifestă în chip incontestabil.

În dezbaterea actuală asupra omului și a „crizei valorilor", Eliade aduce perspectiva unui **umanism mitic**. Întoarcerea la mituri poate fi o soluție pentru omul societății desacralizate de a scăpa de ceea ce Eliade numește „teroarea istoriei". Mitul este încă un model exemplar pentru omul modern amenințat de angoasă: mitul întărește sentimentul de securitate și micșorează neliniștea omului. Căutarea miturilor este o căutare de sine. Dintre personajele mitice, acela care ar defini mai exact și mai sugestiv natura umană este, după Eliade, Ulise : „Ulise este, pentru mine, prototipul nu numai al omului modern, dar și al omului din viitor, pentru că el este tipul călătorului hărțuit. Călătoria sa era călătoria spre centru, spre Itaca, adică spre sine-însuși. Era un navigator destoinic, dar destinul — cu alte cuvinte probele inițiatice pe care trebuia să le treacă — l-au silit să întîrzie enorm întoarcerea sa în cămin. Cred că mitul lui Ulise este foarte important pentru noi. Sîntem, toți, într-o oarecare măsură în situația lui Ulise, căutîndu-ne, sperînd să ajungem și, apoi, fără îndoială regăsind patria, căminul, ne regăsim pe noi înșine"..

Ca să se regăsească pe sine, omul de azi și de mîine trebuie să regăsească marile modele. Și acestea sînt exprimate, s-a văzut, de mituri. Însă drumul spre mituri trece inevitabil prin spațiul culturii. Ca să înțeleagă sensul întîmplărilor primordiale și să desprindă din ele modelele exemplare, omul modern n-are altă posibilitate decît cultura. Creația este o soluție de a ieși din criza morală actuală.

Mircea Eliade nu vrea să fie luat drept un **gourou** sau un **maître à penser**. Se simte doar un „compagnon" mai bine instruit decît alții, mai tineri. Crede că tînăra generație contestatară se orientează, acum, spre „meditație". Literatura poate să ajute pe acești tineri căutători, însetați de adevăruri noi, printr-o mare asumare de mituri. Triumful insignifiantului în artă este o revoltă contra omului. O revoltă sau o sfidare ?

Eliade optează pentru o narațiune în care istoria (realul) și mitul merg împreună. Crede, dealtfel, că dacă secolul nostru a descoperit ceva important, este tocmai unitatea dintre istorie și spirit. Nu este, atunci, vorba de a izola omul de istorie, ci de a-l face să descopere mitul (sacru) camuflat în istorie (real).

Eliade este un om blajin, fără resentimente, fără explozii polemice. Nu este partizanul psihanalizei, are alte vederi decît structuralismul contemporan asupra problemelor antropologice, pozitivismul științific aplicat la textul literar nu-i spune mare lucru. Comunică (în scris și oral) fără mînie opțiunile și inaderențele lui teoretice, este tolerant, comprehensiv. Pe Dumezil, istoric, ca și el, al ideilor religioase, îl numește un mare, inegalabil savant, pe Claude Levi-Strauss, situat pe altă poziție metodologică, îl socotește un scriitor remarcabil. Studiul miturilor — unde totul este schițat, sugerat, de la cosmogonie la morală — l-a împăcat cu lumea și cu el însuși. **Niciodată n-ați fost revoltat ?** — îl întreabă Claude Henri Rocquet. Mircea Eliade răspunde indirect, vorbind tot de vechile practici spirituale, de sursele primordiale. Există în adîncimile ființei sale o revoltă contra formelor agresive ale posesiunii, ale puterii, dar... „Dar eu simțeam mai ales, la mistici, la inspirați, la extatici, prezența surselor primordiale ale religiei, artei, metafiziciî. Am avut totdeauna sentimentul că a înțelege una dintre aceste dimensiuni ignorate sau disprețuite ale istoriei spiritului nu înseamnă numai să îmbogățești știința, dar și să contribui la regenerarea și dezvoltarea creației spiritului, în lumea și în epoca noastră".

Răspunsul complet este că studiul istoriei spiritului i-a format caracterul și i-a disciplinat gîndirea. Omul de știință are o măsură, un punct de reper mai îndepărtat. Din perspectiva miturilor, multe fapte contemporane capătă altă dimensiune. Este interesant de observat că Eliade descoperă totdeauna mesajul uman, în ultimă instanță **omul**, care supraviețuiește în vechile practici religioase. Nu este înspăimîntat de neant, în nici o carte a lui n-am observat vreun semn al spaimei de existență sau al spaimei de moarte. Și i-au trecut prin fața ochilor atîtea dovezi ale vremelniciei omului ! Ceva l-a salvat din această ființ

atelier literar
poșta redacției

A. TĂNĂSEL : Nu lipsesc unele semne favorabile, dar lucrurile par să fie la început și rezultatele sînt, deocamdată, inegale, sau chiar contradictorii (lipsa de experiență, nesiguranța expresiei, disproporții, convenționalism, etc.). Reveniți

I. VEZEANU : Cele două fragmente tin mai de grabă de reportaj, decît de proza literară.

T. P. ȘTEIANU : Nu sînt noutăți, dar textele sînt scrise destul de îngrijit și cursiv (mai ales fragmentul) și nu sînt lipsite de interes. Ar trebui să vă adresați unei edituri, pentru a finaliza cumva lunga dv. osteneală în acest domeniu.

O. M. NECȘANU : Pare să fie ceva mai bine, mai ales în „Agrum colere", „Vorbind aer"

M. B. TIMIȘOARA : Nu se zice și nu se scrie „mă simt vinovat față de dta în urma ultimei scrisori ce v-am scris, prin care vă declaram"... etc. Nu se scrie „dacă-mi răspunde-ți". Nu se spune și scrie „că-ți mergea la inimă ofurile lor". Nu se scrie „ma-i ambiționat". În rest, nimic nou.

G. M. BUCOVICIOR : Din nou, inflație de texte și plicuri, cu inevitabilele scăderi de nivel. Ceva mai bine, în „Primăvară", „Optimism", „Spre toamnă", „Adiere de vînt"

S. MUNTEANU — BACĂU : Citeva lucruri mai interesante : „Fără luptă", „Ultimul vers", „Poem părăsit", „Revelație", „Întîmplare".

I. POTOLEA : Continuă a juca fără consecințe, nici măcar „contagioasă". Ceva mai adunat, în „Ciudata vechea stare", „Întîmplare modernă".

D. PAVEL : Sînt realmente perspective, dar nu s-ar putea spune că lucrurile au ajuns la nivelul de care sînteți în stare. Sînt idei interesante, sînt imagini frumoase și, uneori, pagina se încălzește pînă aproape de freamăt și cintec („Metamorfoză", „Congres neironic", „Poem", „Cu ochii deschiși", „Contrar II", „Echilibrul", „Starea I"). Dar mai e drum...

LIANA LEȚCĂ : Nu ne putem da seama dacă sînteți „aceeași", dar este cert din păcate, că textele tulburi, incoerente pe care ni le trimiteți nu reușesc să înfiripe un gînd, o imagine, un sunet, etc. și nu puțin „alesași". Dacă veți constata că acest mecanism elementar nu funcționează decît prea puțin sau deloc, este inutil să prelungiți această „tranșă" grafică, delirantă, care mimează poezia, fără a o adînci prea mult.

reușesc să transmită ceva. Este timpul să vă cercetați mai adînc intențiile și posibilitățile, să vă gîndiți ce aveți de spus, ce vreți să spuneți și să verificați, printr-un efort susținut, dacă, în aceste stări care vă cuprind, intuiți ceva nou și dacă reușiți să așezați pe hîrtie (fie chiar pentru prieteni, și într-o formă personală, nu neapărat de nivel înalt).

L. — R. TINE : Deocamdată este mai mult un material brut, aș spune, se pare în „galop" de nerecunoscut. Nu s-ar putea spune că este lipsit de interes, dar trebuie prelucrat cu mai mult atenție, mai calm, cu mai multă preocupare pentru expresie, atît pentru evitarea neajunsurilor a numeroase cacofonii, pentru „derutarea" textelor de „uzaj" convențional de banalități a clișeelor etc. O muncă serioasă, lentă, în care să învețe și să mai multă experiență, pregătire, cultură în folosirea mijloacelor. Spuneam să obțineți, în schimb, rezultatul cel mai bun. (De pildă primele, foarte

Alexandra Sandra, Stelian Fiscu, Eugen Tănase, Marian Ciură, Petre M. Stoian, Rahela Stoia, I. Vellie, Petre Bedeuș, Florin Enescu, Marina Vlad, Gheorghiță Gaspi, N. D. Mihaela, Claudia Andrei, Trina Cuțescu, Bianca Alexandria, Cristian Ovidiu, Gheorghe Vasile, Ion Vlasia, Ion Mihalache, Lucian Sora, Ion Lascu, Adrian Gregor : (în viitor mai discriminativi).

Sina Liviat, Sarah Petruța, V. Trampa, Silviu L. Alexandru, Raymond Dumitrescu, Silviu Tanți, Ioana Dumitru, Constantin Popescu, Vartan Pashaian, Nicolae Serbănescu : (scrieți-ne de acest număr).

Geo Dumitrescu

P.S. „Poetul" multilateral se arată mult folosit cînd o parte bună din scrisul dactilografiat îi e adresată. Ce-o fi aici, un fel de „La multi ani !"

Sculpturi de Mihai Olos

Vine iarna

Vine iarna ; timpul e galben
spre alb, e zgomot spre liniște
tălpi albastre de sănii
au început să viseze...
o idee de frig platonică
în care sărutul abia mai respiră
(frigul, oroarea de frig, detronarea
iluziei pentru un fulg
ce zăpadă înumos în sine)
și hornuri odihnitoare,
bucolice-armonii
în ilustratele condamnate
la moarte

VALERIU PRUTEANU

Doi

Comunicînd printr-un firav canal
Noi sîntem două cupe fragile de cristal.

Pe fundamentul cupei, solemn, însingurat
Nucleul tău închis, cu cerul împăcat.
Nucleul celălalt, ovind un ochi vetust.
S-o mai zbătut la gura canalului îngust.

O, dacă-ar fi să spargem canalul dîguit,
Ne-ar rămîne pe fund de flăcări spălăcit.

La margini ne așteaptă insectele silfide,
Oricare nevăzătoare silită ne-ar ucide.

În drepte segmente negre incrementîe-n timp ;
Iată stăteau două cupe fragile de Olimp.

ELENA RADU

Primul calul

Unghe albe ca aripa păsării ce-o am la bord...
Liniște ! Să fie soapte !
De lumină ai gînd.
Și-a oprească pentru fruntea stelei ca dată nord,
Ca o floare de zăpadă
Lîngă ceasul cu colind :
Să tot vină clipa ceea
Răsunînd încet
Calde secunde și verde
Că a curge greu de brad
Apoi pește trupul calul ca a trup din noi
Și se coboare nesimțit oste.
Inimi pericole-i ard
Ca, ascunse sub rămîne cu privirile în jos
Cînd tăcerea ce sfîrîie
Sîngerînd fără de voce
Și pînă pînă nostru cîntul
Sărutînd-o pierdute
Ca să-și aștepți de moarte
Mîinile mari de aur

ELVIRA BREZEANU

Dacă

Dacă sufletele noastre
ar fi, oricîme pereților,
atît de albi,
atît de drepți
și puternici,
la ce-am mai construi case
cu uși ferecate ?

MARIA ANGHEL

Nu tot ce zboară...

Ai un glas fără seamăn !
Îi spun păsării măiestre
care-și plînge ouăle mîncate
de motanul vecinului.
Te cred
și-ți rămîn datoare o vorbă
pentru cazul în care
vei găsi soluție ca vorbele
să se-nmulțească, măcar o dată,
prin ouă.

DOINA FRUNZĂ

Călătorie

Unde nu sînt eu, sînt,
mi-am prins de gruma
un colier de cuoșari,
am tocmai vîrsta întîlnirii întîlniri,
mă grăbesc să trag perdelele
patului cu baldachin
în care sforăie neîntors
subconștientul,
și nu mă mir,
nu mă mir
că mi-a crescut dintr-o dată
rochia albă de bal,
că o armură, pe trup,
cu buze stacojii încep sărutul,
în raft, pisoiul verde de cauciuc
își odihnește laba
pe decolteul lădiței Macbeth
care tocmai
se pregătește să moară,
o cîta oară,
o cîta oară,
între copertele cărții
ce să mă fac frumoasă
îmi șterg obrazul de ciocolată,
mi-ar trebui o perie deasă,
o oglindă
și puțin fard de pleoape,
astăzi are loc
o iubire somptuoasă,
și nimic,
nimic
nu mă mai poate reține
în fața televizorului, acasă,
de fapt am și tras husele pe mobilă :
pe scaune,
pe mese,
pe dulapuri,
o mai rămas
o tăcere galbenă de Van Gogh,
pe care-am decis
s-o joc cu mine
în buzunarul de loc al pașetei,
nu se știe
cînd ore omul nevoie
de mai multă lumină,
poate atunci cînd plecă,
poate atunci cînd revine,
și-ar mai fi
punga cu mandarine
pentru că nu se știe,
și deodorantul cu miros de lalbă
care poate ar începe
cumva înghesuite
în sacoșa tricotată
cu mulți ani în urmă, de bunica mea,
din nedumeriri elastice...

MONICA ZGÂRCU

● **O NOUĂ MODĂ** pare a fi întreținută de editorii din Statele Unite ale Americii: romanul de inspirație japoneză. Autori evaziocmercial improvizează pe teme medievale, reconstituind mediul și conflictele imperiului de la soare răsare. După Shogun, romanul de circulație uriașă, iată că specia aceasta hibridă atrage și pe tinerii scriitori de peste ocean. Eduard Toloshu publică prima sa carte cu titlul Sakurani: un roman din Japonia medievală, despre care Robert Maurer afirmă în Saturday Review: „...pare mai puțin o lucrare originală, decît o traducere a unui manuscris japonez din secolul al XIII-lea cu o pieziță de mătase care ar începe să se miște".

● **MAX APPLE S-A IMPUS ÎN LITERATURĂ** în urmă cu doi ani printr-un volum de povestiri The Oranging of America. Era vorba de întîrzierea unui plan realist și fanteziu pop, cu efecte dintre cele mai stridente. Primul său roman, Zip, publicat de Viking Press, a întrunit sufragiile criticii pentru inteligența compoziției și calitatea narațiunii pe un fond de conștiință socială și autodemascarea a personajelor.

● **PIESA CYRANO DE BERGERAC** a devenit balet în 1959 în interpretarea lui Roland Petit și Zizi Jeamaire. După 20 de ani a fost reluat la Marsilia într-un spectacol cu Denys Ganio și decorurile lui Egio Frigerio. Cronica din **Le Figaro** conclude: „Un mare spectacol compozit asemănător acelor cutii uriașe de ciocolată, bune mai mult pentru ochi decît pentru mîncat"

REVISTA STRĂINĂ

● **LUNA TRECUTĂ** [illegible] în vîrstă de 75 de ani de la moartea lui Matisse. Marele artist germinase o fază unui mănunchi [illegible] de opere, precursori ai unui nou limbaj [illegible] de linie [illegible] personalității sale [illegible] pentru [illegible] ale [illegible] ale [illegible] fundamentale; pentru pacea [illegible] a [illegible] artistice [illegible].

● **PICTURA LUI CARLOS MUNOZ** a fost [illegible] într-o [illegible] biografie [illegible] de către Alain Paris. Un artist cu [illegible] durabile a [illegible] [illegible] [illegible]

Omagiu unei vieți demne, luminată de idealul comunist

Mulți ani de împliniri și fericire, stimatei tovarășe Elena Ceaușescu

Tablou de Sabin Bălașa

Cînt de bucurie

Sub vîscolul de stele din ianuar
Noi te cinstim cu inima curată
E cînt de bucurie ziua toată
Și codrii de lumină roiesc în pălimar.

Copiii țării te iubesc și știu
Că-i îndrăgești cum îndrăgește-o mamă
Și vrei ca fiii ei, de bună seamă
Drum neted să-și croiască prin vremuri ca un riu.

Ai ridicat știința, sus, în grădini de soare
Ca să rodească glia cum n-a-nflorit nicicînd
O singură dorință în suflet și în gînd —
A patriei supremă înălțare

Adîncul gînd al vremii, virtute în virtute
La înflorirea țării veghind neîntrerupt
Alături de al nostru măreț stegar și scut
Ce-aprinde noi luceferi pe vetrele științe.

Valeriu Bucuroiu

Recunoaștere și prețuire

Titluri științifice și academice străine acordate tovarășei Elena Ceaușescu în perioada 1973-1978

1973

— Membru activ al Academiei de Științe din New York (S.U.A.)
— Membru de onoare al Institutului American al Chimiștilor (A.I.C.) (Washington)
— Membru de onoare al Colegiului chimiștilor și inginerilor chimiști din Costa Rica (San Jose)
— Membru de onoare al Consiliului Universitar și, respectiv, al Consiliului de conducere al Universității Centrale din Ecuador (Quito)
— Profesor onorific al Universității Naționale de Inginerie din Lima (Peru)

1974

— Doctor Honoris Causa al Universității din Buenos Aires (Argentina)
— Doctor Honoris Causa al Universității Naționale din Sud — Bahia Blanca (Argentina)

1975

— Membru de onoare al Institutului Ecuadorian de Științe Naturale (Ecuador)
— Membru de onoare al Societății de chimie din Mexic
— Doctor Honoris Causa al Universității Feminine a Filipinelor (Manila)
— Doctor Honoris Causa al Universității din Yucatán (Mexic)
— Doctor Honoris Causa al Universității din Teheran (Iran)
— Profesor universitar extraordinar al Universității Naționale Autonome din Mexic

1976

— Membru corespondent al Academiei din Atena (Grecia)

1977

— Membru de onoare al Academiei de arte și științe din Ghana

1978

— Membru de onoare al Academiei de științe a statului Illinois (S.U.A.)
— Membru de onoare al Institutului regal de chimie (Marea Britanie)
— Profesor Honoris Causa al Institutului politehnic din Londra centrală (Marea Britanie).

„Pentru dumneavoastră, doamnă Ceaușescu, tovarășă și colaboratoare a domnului președinte, exponentă a femeii române și a responsabilității sale solidare față de delicatele sarcini ale conducerii politice naționale, Consiliul Universitar al Universității Centrale din Ecuador vă acordă... titlurile de membru de onoare al Consiliului Universitar și, respectiv, al Consiliului de conducere".

Prof. dr. EDMUNDO RIVADENEIRA,
rectorul Universității Centrale din Ecuador
(septembrie — 1973)

„Acordăm diploma de membru de onoare al Institutului American al Chimiștilor doamnei Elena Ceaușescu, în semn de recunoaștere a modului remarcabil în care conduce un prestigios institut de cercetări, pentru meritele sale deosebite în efectuarea unor studii importante, pentru aportul său deosebit în dezvoltarea vieții științifice și realizările din domeniul învățămîntului nu numai în propria sa țară, dar și în întreaga lume. Domnia-sa este primul om de știință de peste hotare care primește diploma de onoare. Înfăptuirile doamnei Elena Ceaușescu pentru ridicarea pe noi trepte pe plan internațional a profesiunii de chimist constituie o importantă contribuție la dezvoltarea mondială a chimiei (...) Domnia-sa a făcut multe pentru a spori prestigiul și distincția acestei profesiuni".

ERNEST GILMONT,
președintele Institutului American al Chimiștilor
(decembrie — 1973)

În hotărîrea Comitetului universitar pentru conferirea de titluri onorifice al Universității feminine din Manila (Filipine) prin care a fost decernat acad. dr. ing. Elena Ceaușescu titlul de Doctor Honoris Causa se subliniază „dăruirea și talentul cu care coordonează munca de cercetare și eforturile de dezvoltare în țara sa în direcția unei maxime utilizări a tehnologiei avansate în calitatea sa de director general al Institutului Central de cercetări chimice din București (...) activitatea de cercetare pe care o desfășoară în domeniul social-politic (...) eminenta academică și spiritul creator cu care a desfășurat și desfășoară cercetarea științifică bucurîndu-se de respectul cercetătorilor din țară și de stima oamenilor de știință străini, așa cum o evidențiază calitatea ei de membru [illegible] organizații de renume, cu [illegible] ordinele și medaliile străine, precum și titlurile onorifice care i-au fost conferite de instituții de [illegible]".

(aprilie — 1975)

„Prezența în mijlocul nostru a distinsei doamne Elena Ceaușescu, reputată specialistă în chimie organică, constituie pentru noi o mare cinste și un prilej de a-i omagia meritele".

JORGE LUIS ORIA Y HORCASITA,
președintele Societății de chimie din Mexic
(iunie — 1975)

„Meritele științifice ale distinsei doamne Elena Ceaușescu se bucură de largă apreciere nu numai în patria sa, ci și pe plan internațional. În calitatea sa de director general al Institutului central de cercetări chimice din București, excelența sa, doamna Elena Ceaușescu desfășoară de mai mult timp o activitate cu largă rezonanță. As vrea să adaug că, în cadrul planului general de dezvoltare a economiei românești, sectorul chimiei înregistrează de mai mult timp ritmuri impresionante, care vor fi menținute și în viitor".

JOSE P. HERRAN
decanul Facultății de chimie a Universității de stat autonome din Ciudad de Mexico
(iunie — 1975)

„Vă întîmpinăm, doamnă academician Elena Ceaușescu, cu profunde sentimente de stimă, prețuire și prietenie. Fie ca vizita dumneavoastră să întărească conlucrarea rodnică dintre academiile noastre. Vă acordăm, doamnă academician Elena Ceaușescu, titlul de membru de onoare al academiei noastre ca o recunoaștere a poziției dumneavoastră în lumea științifică și ca o apreciere a meritelor pe care le-ați dobîndit în viața politică și socială a țării dumneavoastră".

Prof. C. O. EASMON,
președintele Academiei de arte și științe din Ghana
(februarie — 1977)

Reuniunea de astăzi ne oferă o ocazie deosebit de plăcută. Politehnica Londrei centrale urmează să acorde investitura primului său profesor de onoare din afara Regatului Unit. Se cuvine ca o asemenea primă ocazie să aibă o semnificație deosebită, să fie marcată în mod corespunzător și să evoce nu numai realizări personale, ci și relațiile noastre speciale".

COLIN ADAMSON
rectorul Institutului politehnic din Londra centrală
(iunie — 1978)

Institutul regal de chimie și Institutul politehnic din Londra centrală au conferit tovarășei Elena Ceaușescu titlurile de membru de onoare și profesor Honoris Causa (iunie 1978).

Biografia exemplară a unui destin revoluționar

Ziua unei femei se cade să fie scăldată într-o mare de soare; să faci abstracție de anotimp și de termometru, lăsînd loc căldurii sufletului și puținelor vorbe pe care le-ai putea rosti în fața celei ce se cheamă: Femeie, Mamă, Om politic, Om de știință.

Există la **Muzeul de istorie a Partidului** o fotografie ciudată: o imagine voalată, un clar-obscur în mare parte sub amprenta nemiloasă a timpului. Imaginea reprezintă o fată: foarte frumoasă, foarte tînără, învesmîntată într-o rochie cu buline și cu părul fluturător. O tinără copleșită de tinerețe dar în același timp hotărîtă. Tocmai aceasta e ciudățenia: felul în care incredibila tinerețe te fixează cu o privire atît de matură și concentrată, încît imaginea aceea care ar putea părea la prima vedere a fotografiei întîmplătoare, ascunde o tensiune dramatică. Pare ireală fotografia aceasta, mai ales că anul în care este făcută este 1939, an în care fascismul cotrobăia continentul în picioare, face planuri de cucerire a sufletului bătrînei Europe, domină, ucide, spulberă tot. Pare ireală fotografia fetei în rochie de sărbătoare, un alb pur, precum visele ei, pentru că îți vine cu greu a crede că această făptură fragilă se fotografiază la o manifestație comunistă în care cere cu „Tineretul să trăiască!", pentru că trebuie să trăiască, pentru că trebuie să lupte, pentru că are înainte doruri nesterse ale: **Viața**. Și totuși... sub fotografie, numele fetei — Elena Petrescu. Un nume care nu s-a sfiit să țipească la lumină. Un glas căruia nu i-a fost teamă să ceară ceea ce se cuvenea: dreptatea, egalitatea, frăția. Pentru că această fată, muncitoare într-o uzină bucureșteană, „Jaquard", duce în spate greul zilei de muncă, lipsa de aer curat din secția sa și nostalgia malului Dîmboviței cu care-și potrivește pașii în fiecare dimineață. Fata care a cunoscut greul, truda și sudoarea cîndva, de mult. Era foarte tînără și foarte frumoasă. Lupta și năzuințele. Pentru ea, conducătoarea secției de tineret din cadrul Uniunii Tineretului Comunist din Sectorul II Negru, acea zi de anul 1939 i-a fost un prilej de a participa la un bal aerisit în Parcul Venus. Festivitatea s-a transformat, ca de atîtea ori, într-o manifestație comunistă. Cartea poștale prin care Lenuța Petrescu a fost proclamată Regină a Muncii sînt documentele acestui adevăr: declarații de aderiune pentru eliberarea comuniștilor Ilie Pintilie, Alexandru Iliescu, Sanda Ouatu. „Mulțumesc proletariatului cazonat de eforturile făcute pentru cucerirea libertății și a martirilor clasei muncitoare. Cerem pîine și dreptate, întărirea în legalitate, eliberarea lui Gheorghe Vaicescu". O dovadă de curaj, de patriotism, de dragoste și fermitate. La aceeași serbare cimpenească a vorbit și tînărul Nicolae Ceaușescu, omul alături de care fata de la „Jaquard" avea să pășească în viață, să fie prezentă în toate acțiunile care aveau drept țel făurirea societății socialiste pe acest pămînt.

Tablou de Traian Brădean

Există, la **Muzeul de istorie a Partidului** o fotografie: clară, senină, primind lumina ațîtor dimineți, răstringînd, la rîndul ei, lumină. Alt an, alt anotimp. Tînăra fată din 1939, cu aceeași privire deschisă, acum femeie, alături de copiii ei. Femeile acestui pămînt și-au clădit casele cu istețimea minții, tăria brațelor, și rîsul copiilor, aduși pe lume spre cinstea numelui lor. Și tînăra fată din 1939 a crescut copiii așa cum au făcut milioane de femei pe acest pămînt românesc.

Om politic, încredințîndu-i-se importante sarcini în conducerea partidului și a statului, dovedind în aceste importante investituri politice calități remarcabile, o nobilă dăruire pentru cauza poporului, pentru înfăptuirea idealurilor sale de prosperitate și pace, a fost și este prezentă alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în toate acțiunile menite să slujească România pentru țările demne și slobode ale lumii.

Și mai sînt la același Muzeu de istorie a Partidului, fotografii recente, reprezentînd imagini din viața politică, economică, culturală a țării noastre, în care tovarășa Elena Ceaușescu este prezentă la cele mai înalte însușiri, în țară și peste hotare.

Prezență la zile de bine. Prezență în clipe de greu.

Pentru că n-a fost oare de bine în viața pașii aceștei iubite femei să nu fi călcat odată cu pașii acestui popor. Și totuși, au fost ceasuri de grea încercare cînd sufletul acestei devotate fiice a poporului să nu sufere alături de cei aflați la grea cumpănă. „Eu, mărturisea o femeie din Cătău — Hunedoara, mă gîndesc la tovarășa Elena Ceaușescu, ca la cea mai aleasă femeie de pe fața pămîntului. Mi-a luminat viața". Femeile acestei țări văd, într-adevăr, în această eminentă femeie, om de știință, om politic, o tovarășă de muncă și simțire, o femeie cu griji, probleme, bucurii ca toate femeile, care nu se dă în lături de la greu dar își face timp și pentru visare. „Cînd o văd, îmi dau lacrimile", îmi zicea maică mea, „pentru că mă gîndesc ce-o fi trudit în viața ei, și cum și-o crescut copiii, și cîte griji mai are..." Iar un copil, abia trecut de patru ani, Alexandru, se roagă de toți prietenii și vecinii să-l ducă, măcar o dată, acolo unde lucrează tovarășa Ceaușescu, „pentru că am văzut eu că îi iubește pe copii și tare mi-ar place să mă țină în brațe, și eu să-i dau o floare, pentru că o iubesc foarte mult".

Am convingerea că nu i-a fost ușor acestei femei să treacă printr-un război pustiitor, să lupte, să muncească, să-și crească copiii, să învețe. Și totuși, hotărîtă, consecventă, credincioasă țelului ei, învață zi și noapte, ajunge inginer chimist, face muncă de cercetare. Azi, tînăra de la „Jaquard" este academician. Lucrările sale științifice sînt încununate cu elogiile unor reputați savanți. Omul crede în oameni, face totul pentru binele oamenilor. Savantul pune la bătaie timpul, prețiosul timp de zi și de noapte, pentru binele oamenilor. Și dincolo de toate, femeia, Elena Ceaușescu, fiica țării, într-o sinceră și fără de egal pledoarie, pentru frumosul în viață, pentru liniștea pruncilor noștri, pentru liniștea crezului nostru, pentru pacea acestui pămînt.

Letiția Vladislav

Tapiserie de Ileana Balotă

Buchet de purpură și soare

Străluminînd amiaza grîu regal său sublim
Țesut parcă din raze de purpură și soare,
Ca pe-un suprem omagiu eu astăzi vă închin
Buchetul de garoafe, de culoare și splendoare.

Știți bine viața-n lanuri cum undele dulcea
Și mîna pe urzirea alunecînd febril,
Din toate se-ntrupează al muncii demn prinos
Și vrednic prinde viață ca florile-n aprilj.

Din cîntări fertile de lumi moleculare
Rodesc cunoștințe de lauri și adevăruri-astre,
Cu vrerea și privirea atentă, neîntrerupt
Dînd vaste orizonturi destelniciei noastre.

Ca frunza-n codrul falnic ce freamătă măreț
Așa, într-una trează și demn inima bate
Lîngă al țării vrednic, iubit conducător
Ce calea ne-o arată spre culmile-nsorite.

Țesut parcă din raze de purpură și soare,
Învăluind amiaza prin roiul său sublim,
Buchetul de garoafe — perpetuă splendoare —
Ca pe-un suprem omagiu eu astăzi vi-l închin...

Ion Segărceanu

Efigie comunistă

În epopeea luptei comuniste
Temei găsit-ați faptei și sens vieții.
Solare adevăruri v-au fost crezul
Din pragul zbuciumat al tinereții.
Alături de cei mulți întotdeauna
În inimă cu dragostea de țară
Așa vă știm în frontul omeniei
Spre evul nou și demna primăvară.
Caratele din sînge dau lumina
Acestui timp de rodnicii plenar
Eroica haladă-a vîrstei Voastre
E împlinire sub steag proletar
Și piscuri carpatine azi salută
Partidul comuniștilor zidiri
Pe care le-ați visat de cînd ți-e visul
Sub pleoape aripă către luceferi
Și de cînd zarea vă îmbrățișează
Cu-al Mioriței grai doinit în cînt
Din străvechimi purtat etern spre glorii
Pe românescul, suveran pămînt.

Traian Reu

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRIITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dragoș, Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), Teodor Balș (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Scînteii Nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei Nr. 115, tel. 50 74 96
ABONAMENTELE:
3 luni — 13 lei; 6 luni — 26 lei; 1 an — 52 lei
Tiparul executat la:
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA SCÎNTEII"
Paginator Dobre Marian